

sopotnja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
junij 2019, številka 2, letnik 8
ISSN 1848-4360
Reka, junij 2019

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Jasmina Dlačić
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpira:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

iz vsebine

Uvodnik 3

Iz Zveze slovenskih
društev na Hrvaškem 5

Iz društva 9

Iz svetov 16

Iz pouka DPS 17

Literarni kOtiček 18

Si-T 20

Pogled z onkraj Snežnika 22

Srečanja 23

Foto kOtiček 24

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Podpinjol 43, 51000 Reka
zveza@slovinci.hr
za: Barbara Riman

Slovenski dom KPD Bazovica
tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977
uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek 10.00–12.00, 18.00–20.00 in
četrtak: 10.00–12.00

MePZ: ponedeljek 18.00–20.30
Dramska skupina: torek 17.30–19.00 ali po dogovoru
Folklorna skupina: sredo 19.00–21.00
Planinska skupina: torek 20.00–21.00
Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtak ob 18.00
Glasbena skupina: torek 17.30–20.00
Dop. pouk slovenščine: ponedeljek 16.00–20.00
Mladinska skupina: sobota popoldan, po dogovoru
Likovna skupina: po dogovoru

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanica: dr. Smiljana Knez
Konzularni oddelek, uradne ure:
ponedeljek od 9.00 do 12.00
sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00
petek od 9.00 do 12.00
tel.: +385 1 63 11 014, +385 1 63 11 015
faks: +385 1 46 80 387
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: <http://sloembassy.zagreb@gov.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:
med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med
prazniki: 24 ur
tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split
Častni konzul Branko Roglič
tel./faks: +385 21 389 224
el. pošta:
generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

EGON: TUDI POLICAJ IMA DUŠO

Zadnji meseci iztekajoče se kulturne sezone so slovenski skupnosti na Hrvaškem med drugim prinesli volitve za svete in njihove predstavnike, imenovanje članov Sveta za narodne manjšine in prvo skupščino krovne organizacije pod novim vodstvom. Večjih sprememb ni. Za manjšinske volitve Slovenci še vedno nismo izrabili vseh možnosti, v ključno telo za manjšinsko problematiko na Hrvaškem je vlada znova imenovala slovenskega zastopnika, in to mesto ostaja Darku Šoncu tudi v petem sklicu, določene spremembe, od omejitve mandatov do priprave strategije, pa so sprejete v krovni organizaciji. Njena dejavnost pod novim vodstvom je zanimiva tudi zunaj hrvaških meja, o čemer prav tako priča želja komisije Programskega sveta (PS) Radiotelevizije Slovenija (RTVS) za Slovence v sosednjih državah, da svojo sejo pripravi na Reki. Da pa se novo vodstvo resno loteva dela, kaže tudi odziv več šol na predlog za uvedbo izbirnega predmeta slovenščina in prav tako odziv saborske poslanke na vabilo za srečanje z rojaki. Vse to spremlja rubrika o dogajanjih iz krovne organizacije, dejavnost KPD Bazovica pa beleži rubrika *Iz društva*. Zvrstilo se je tudi več gostovanj: na prireditvi *Pomladi naproti* so nastopili SKD Istra iz Pulja in del skupine Vruja iz slovenske Istre, na večeru ljudskih pesmi in plesov izvajalci iz Posavja in Istre – ljudske pevke z Žejnega in pevci iz Globokega ter folklorna skupina iz Hrvatinov. Planinska skupina (PS) je pripravila več zanimivih predavanj. Mešani pevski zbor (MePZ) KPD Bazovica je znova gostoval na priljubljenem srečanju *Primorska poje* in na prireditvi ob dnevu žena v Malečniku. Folklorna skupina društva pa je nastopila na prireditvi na Tinjanu. Rubrika *Iz svetov* omenja sejo pred iztekom mandata obeh svetov, na mestni in županijski ravni, manjšinske volitve in izide ter sestavo sveta Mesta Reka. Rubrika o pouku slovenščine *DPS* prinaša zapis o obisku iz OŠ Kidričevo na reški OŠ Pečine in o izletu učencev pouka slovenščine na OŠ Kozala v Slovenijo. *Literarni kotiček* prinaša pesmi Marije Šenk in Zdenke Kallan Verbanac. Rubrika *Si-T* med dogodki na Reki in širše omenja sodelovanje Arhiva Republike Slovenije na omizju in razstavi v reškem državnem arhivu v počastitev tristoletnice razglasitve Reke za svobodno cesarsko pristanišče, kar je bilo ključnega pomena za razvoj pomorstva, iz *Palčave šiše* smo prejeli zapis o prvomajskem pohodu in zgodbah, ki so ga letos spremljale, zabeleženo pa je tudi drugo srečanje učencev ilirskobistriške in reške glasbene šole. Gostujoča kolumnistka Dragica Jaksetič tokrat opozarja na odnos do beguncev, rubrika *Srečanja* pa predstavlja učiteljico slovenščine na reški OŠ Kozala Sandro Grudenić.

V slovenski skupnosti na Reki in širše pa je posebej in z veliko žalostjo odjeknila novica o prezgodnji smrti dolgoletne in izjemno dejavne članice društva in svetov, tudi sodelavke *Sopotij*, Bože Grlica, iz družine, ki pomeni enega izmed stebrov KPD Bazovica. Njeno predano delo ostaja zapisano v zgodovini društva, ki ga je soustvarjala več desetletij, ter nam je spodbuda in zaveza, da to nadaljujemo tudi v prihodnje. V tem prizadevanju vas vabimo k sodelovanju s spomini, literarnimi in drugimi prispevki ali fotografijami, s katerimi bi vsebinsko obogatili *Sopotja*.

Želimo vam prijetne počitnice in na svidenje v prihodnji sezoni! **Uredništvo**

Vabilo na etnološko delavnico

Vodja Etnološke zbirke rodbine Čop Palčava šiša v vasici Plešče Marko Smole vabi študente na poletno etnološko raziskovalno delavnico. Potekala bo od 10. do 17. avgusta, program pa vključuje obiske na terenu, raziskovanje stavbne dediščine, spoznavanje zgodb v narečju in zanimive večerne predstavitve. Več: <https://www.sed-drustvo.si/> in v Digitalni knjižnici Slovenije.

8. marec, Filozofska fakulteta, Reka

Lektorat za slovenski jezik

V spomladanskem semestru je na reški filozofski fakulteti začel delovati lektorat za slovenski jezik, napovedan lani. Vodi ga dr. Klemen Lah, ki ima po več kot desetletnem vodenju lektorata na zadrski filozofski fakulteti bogate izkušnje na tem področju.

Kot je povedal dr. Lah, je tako kot v Zadru tudi na Reki veliko zanimanje za slovenščino, to pa bo zahtevalo dodatno skupino, več ur predavanj in vaj ter omejitev vpisa. Na Reki je napovedal tudi povezovanje s slovensko skupnostjo in seznaitvev študentov z njenim delovanjem. V ta namen se je že sešel s predsednico krovne organizacije in vodjo reške enote Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) iz Ljubljane dr. Barbaro Riman. Kot predavateljica več kolegijev na reški filozofski fakulteti in dobro seznanjena s tamkajšnjo zbirko knjig v slovenščini mu je prijazno priskočila na pomoč tudi pri seznamu literature za študente,

Dr. Klemen Lah (foto: Marjana Mirković)

12. aprila pa predstavila tudi predavanje o slovenski skupnosti na Hrvaškem.

Na vezi s Slovenijo v predverju reške filozofske fakultete opozarja tudi plakat, ki študente vabi na poletno šolo slovenskega jezika v Bovcu. ■ Marjana Mirković

19. marec, Tržaško knjižno središče, Trst

Slovenci v sosedstvu: Hrvaška

Tržaško knjižno središče
(foto: www.uszs.gov.si)

V okviru večerov na temo Slovenci v sosedstvu je Center za evropske študije (CEŠ) v sodelovanju s Tržaškim knjižnim središčem gostil predsednico Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Barbaro Riman. Kot je v tedniku Novi glas ocenila Liljana Filipčič, je bil pogovor, ki ga je vodila predsednica CEŠ-a Neva Zaghet, izredno zanimiv. Gostja je navzoče seznanila s krajšim zgodovinskim pregledom in razmerami, v katerih delu-

jejo slovenske organizacije na Hrvaškem danes, pravicami, ki jih omogoča zakonodaja, ter prizadevanji za njihovo uresničevanje predvsem na področju izobraževanja. Spregovorila je tudi o vlogi društev, možnostih za zastopnost v saboru, manjšinski samoupravi in nezainteresiranosti rojakov za politično delovanje, medijski (ne)vidnosti in osrednji knjižnici za zbirko slovenske knjige v Mestni knjižnici Ivana Gorana Kovačiča (MK IKG) v Karlovcu ter o enoti Inštituta za narodnostna vprašanja (INV) na Reki kot edini slovenski raziskovalni ustanovi na Hrvaškem. Več: <https://www.noviglas.eu>

■ Marjana Mirković

21. marec, Državni zbor (DZ) Republike Slovenije (RS), Ljubljana

Komisija DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, redna seja

Tema druge redne seje te parlamentarne komisije oziroma njenega nadaljevanja je bila namenjena predvsem pregledu aktivnosti Vlade RS glede sprejetih priporočil 17. Vseslovenskega srečanja 6. julija 2017 in problematike financiranja tiskanih medijev in knjig avtohtone slovenske narodne skupnosti ter predlogu programa Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu v mandatu 2018–2022. Povabljeni so bili predstavniki večine slovenskih ministrstev in predstavniki slovenskih organizacij, društev, zvez, zadrug, skupnosti, založbe, agencije in samouprave, ki delujejo v sosednjih državah Slovenije. Seje se je udeležila tudi predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Barbara Riman in v razpravi med drugim poudarila dosedanje dobro sodelovanje s pristojnim slovenskim ministrstvom na področju izobraževanja ter opozorila, da za slovensko skupnost, katere dejavnost temelji na prostovoljnem delu, samo projektno financiranje ne bi bilo sprejemljivo.

Druga redna seja je bila tudi v prvem nadaljevanju prekinjena. Več: www.dzs-rs.si. ■ Marjana Mirković

Barbara Riman (foto: Istog Žorž)

5. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem, skupščina

Na sedežu krovne organizacije je potekala prva redna letna skupščina pod vodstvom lani izbrane nove predsednice Barbare Riman. Z izjemo upravičeno odsotnih predstavnikov društev iz Karlovca, Labina in Dubrovnika so se seje udeležili vodilni člani drugih dvanajstih društev: iz Buzeta (SKD Lipa: Boris Grželj in Smilja Marinac), Lovrana (SKPD Snežnik: Tomo Petrač in Vasja Simonič), Osijeka (SKD Stanko Vraz: Polona Margeta), Poreča (SKD Oljka: Mojca Gogala, Miriam Pran), Prezida (SKD Gorski kotar: Damijan Malnar in Zoran Ožbolt), Pulja (SKD Istra: Klaudija Velimirovič in Janez Velkavrh), Splita (SKD Triglav: Nadežda Eterović, Gabrijela Frakić, Ivan Kosmos in Cveto Šušmelj), Umaga (SKD Ajda: Danica Bojković in Vesna Šereš), Zadra (SKD Lipa: Darja Jusup in Rafaela Štulina), Varaždina (SKD Nagelj: Ana Antolić in Barbara Antolić Vupora), Zagreba (SKPD Slovenski dom: Mira Bahun, Agata Klinar Medaković, Silvester Kmetič in Darko Šonc) in Reke (KPD Bazovica: Diana Aničić, Marjana Mirković in Zvonimir Stipetić).

Udeležence skupščine so po Barbari Riman nagovorili tudi gostje, minister svetovalec na veleposlaništvu Republike Slovenije (RS) v Republiki Hrvaški (RH) mag. Matjaž Marko ter predstavnik Ura da Vlade Republike Slovenije (RS) za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS) Robert Kojc in Rudi Merljak. Navzoči so bili na prvem delu skupščine, ko so bila poleg poročil o delovanju in načrtih za prihodnje, obeh sprejetih, na dnevnem redu nekatera aktualna vprašanja, kot so manjšinske volitve, razstava Sosedje Slovenci, ki bo v okviru Vseslovenskega srečanja 4. julija odprta v Narodni univerzitetni knjižnici v Ljubljani, in letno srečanje vseh društev, o katerem pa dogovor še ni sprejet.

S skupščine
(foto: Marjana Mirković)

V drugem delu skupščine je beseda tekla o spremembi statuta, načrtovani strategiji krovne organizacije in prošnji Kmetijsko-izobraževalne skupnosti (KIS) iz Prezida za sprejem v članstvo.

Kar zadeva spremembo statuta, je sprejet predlog o omejitvi vodstvenih dolžnosti krovne organizacije (predsedniške in podpredsedniške ter članstva v svetu in nadzornem odboru) na dva zaporedna mandata, dogovorjeno pa je tudi, da člani nadzornega odbora dobijo namestnike. Zanje so bili predlagani in sprejeti Smilja Marinac, Klaudija Velimirovič in Zvonimir Stipetić. Med drugim je tudi sklenjeno, da se ob preselitvi sedeža krovne organizacije v roku dveh mesecev na nov naslov prenese tudi celotno arhivsko gradivo. Spremembe sledijo tudi oblikovanju spletne strani in logotipa, v sodelovanju z vsemi društvi pa bodo do jeseni zbrali poročila posameznih društev s povzetki vseh težav in predlogi za pripravo strategije, ki bo predvidoma nared do konca leta. Po besedah Barbare Riman bi tako lahko skupaj skušali vplivati na izboljšanje položaja, vprašanje mladih in najmlajših, ohranitev jezika in zagotovitev prostorov za določena društva. Okvirno besedilo za kratkoročni in dolgoročni razvoj krovne organizacije bo poslano v presojo in dopolnitev vsem društvom ter slovenskim manjšinskim svetom in predstavnikom. Glede sprejema KIS je bilo več pomislekov, ker gre za gospodarsko društvo, ki načrtuje trženje svojih izdelkov, medtem ko je Zveza slovenskih društev neprofitna, predvsem kulturna organizacija. Sklenjeno je, da bo KIS ustrezno prilagodil statut in posredoval natančnejše podatke o svoji dejavnosti, za zdaj pa sprejem v članstvo ni bil odobren.

Barbara Riman je še napovedala, da bo oktobra na Reki organizirana delavnica o postopku za uvedbo slovenskega jezika kot izbirnega predmeta v javne šole po modelu C.

Udeleženci skupščine so ob koncu še čestitali Barbari Antolić Vupora, ki je kandidatka za evropske volitve na listi Socialno-demokratske partije (SDP), in ji 26. maja zaželeli veliko uspeha.

■ Marjana Mirković

Komisija Programskega sveta (PS) Radiotelevizije Slovenija (RTVS) za programske vsebine, namenjene Slovincem v sosednjih državah

Na skupščini je bila predstavljena dejavnost navedene komisije, ki si prizadeva, da se v redni program RTVS vključi več vsebin o pestri dejavnosti rojakov v Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem. Članica komisije Marjana Mirković je med drugim spomnila, da je bil v okviru te komisije jeseni 2015 uradno predstavljen tudi portal Slovenci v sosednjih državah (<https://svsd.rtvsl.si/>). Ob tem je pozvala navzoče k sodelovanju z njegovo skrbnico Barbaro Kampos, ki ji na e-naslov barbara.kampos@rtvsl.si lahko pošljejo prispevke in obvestila. RTVS tudi znova organizira izobraževanje za novinarje, ki spremljajo dejavnost slovenskih skupnosti. Obvestilo so prejela vsa društva, ki naj bi tudi posredovala podatke o možnostih spremljanja programov RTVS na območju, kjer delujejo. Navzoči so se prav tako seznanili z delovanjem varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev RTVS Ilinke Todorovski ter z možnostjo, da ji svoje mnenje, kritiko, pripombe ali pohvale glede programskih vsebin sporočijo na e-naslov varuh@rtvsl.si.

■ Marjana Mirković

10. april, Osnovna šola (OŠ) Pečine, Reka

Deset let pouka slovenščine kot izbirnega predmeta

Na OŠ Pečine 2018
tudi seminar za učitelje
(foto: Marjana
Mirković)

V okviru letošnjega jubileja, desetletnice pouka slovenščine po modelu C, je predsednica Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Barbara Riman skupaj z urednico Sopotij obiskala ravnateljico OŠ Pečine Jasno Vukonić - Žunić. Seznanila jo je s predlogom predstavnikov pristojnega slovenskega ministrstva in Zavoda RS za šolstvo Romana M. Grudna in Veronike Pirnat o počastitvi te obletnice tudi s slovensko gledališko predstavo za otroke. Za najprimernejši datum tega dogodka je dogovorjen teden, ko OŠ Pečine praznuje Dan šole (19. oktober). Osrednja slovesnost bo tako potekala predvidoma v petek, 25. oktobra.

OŠ Pečine je bila prva šola na Hrvaškem, ki je v rednem šol-

skem letu jeseni 2009 na urnik vključila izbirni predmet slovenščine po modelu C (pred tem je to spomladi istega leta storila OŠ v Štrigovi, vendar je z novim šolskim letom ta pobuda zamrla), in vsa leta ga obiskuje približno tretjina vseh učencev šole.

Velja pa dodati, da je uspešno seme na tej šoli posejala rojakinja Irena Margan, polna dobre volje in zanosa, ko je kot ravnateljica že leta 2006 na šolo pripeljala slovenščino in jo tri leta zelo uspešno prostovoljno poučevala ter tako postavila odlično podlago za učenje jezika, ki ga je s svojim trudom in ljubeznijo približala številnim učencem, njeno delo pa sta potem z izbirnim predmetom slovenščine nadaljevali učiteljci Vida Srdoč in Andrea Šlosar, ki več let poučuje tudi na šolah v Matuljih in Buzetu. ■ Marjana Mirković

11. april, 2. in 3. maj, Žakanje, Reka, Klana in Opatija

Pobude krovne organizacije za uvedbo slovenščine v javne šole

V skladu s sklepi letošnje skupščine in v prizadevanju za pritegnitev rojakov h kandidaturi na manjšinskih volitvah in za uvedbo slovenščine v več šol v okoljih, kjer živijo, je Barbara Riman navezala vrsto stikov s krajevnimi oblastmi in vodstvi osnovnih (OŠ) in srednjih šol.

11. aprila je tako obiskala Žakanje v Karlovški županiji. Zanimanja za manjšinske volitve (razpisane za svet slovenske narodne manjšine na občinski ravni) ni bilo, enako tudi ne v Bosiljevu, uspešna pa je bila hkratna predstavitev načina in prednosti pouka po modelu C ravnateljici OŠ Žakanje Jasmini Katunić. Kot je napovedala, bodo namreč do konca šolskega leta preverili zanimanje za učenje slovenščine in postopek nadaljevali v sodelovanju s krovno organizacijo. Ravnateljica pričakuje dober odziv, stiki s slovensko stranjo so tam namreč tesni in vsakodnevni, od sorodstvenih, izobraževalnih do zaposlitvenih vezi.

2. maja je pobudo za uvedbo slovenščine kot izbirnega predmeta po modelu C Barbara Riman osebno predstavila ravnateljici OŠ Vladimir Gortan na Reki Ani Biočić. Ravnateljica je načelno potrdila zanimanje za to pobudo, predlagala pa je, da bi o tej možnosti raje razmišljali prihodnje šolsko leto, ker je v sedanjem šola že vključena v več aktualnih projektov, ki jih morajo izpeljati.

3. maja je Barbara Riman obiskala še Klano in Opatijo.

V OŠ Klana je ravnateljico Jeleno Grbčić - Samardžić seznanila z načinom in prednostmi uvedbe slovenščine na urnik njihove šole. Pobuda je bila sprejeta z razumevanjem in obljubo o preverjanju zanimanja za njeno uresničitev, pri čemer je Barbara Riman zagotovila tudi vso mogočo podporo krovne organizacije.

V Opatiji pa je Barbara Riman obiskala srednjo Hotelirsko-turistično šolo in z možnostjo pouka slovenščine seznanila rav-

nateljico mag. Ksenijo Beljan. Podatke o zanimanju za ta pouk je pričakovati kmalu, po anketiranju, ki bo v primeru potrditve prvi korak na poti za njegovo uresničitev, v sodelovanju in z informativno pomočjo krovne organizacije.

V nadaljevanje teh pobud bodo po manjšinskih volitvah in ustanovitvi svetov v prihodnje znova vključeni tudi predstavniki in sveti slovenske narodne manjšine na županijski, mestni in občinski ravni. Kot ena izmed njihovih ključnih dejavnosti je namreč predvideno predlaganje pobud za izboljšanje manjšinskega položaja tudi na področju izobraževanja.

■ Marjana Mirković

Jasmina Katunić in Barbara Riman
(foto: Marjana Mirković)

11. april, SKD Slovenski dom in knjižnica, Karlovec

Manjšinske volitve, slovenščina v šolah in dostop do knjig

V okviru obiskov društev je Barbara Riman obiskala Karlovec, kjer jo je predsednica društva SKD Slovenski dom Marina Delač Tepšić seznanila z dejavnostjo društva. Ta je za vsa leta natančno dokumentirana in ohranjena v prostorih, kjer sicer potekajo srečanja z rojaki. Status teh prostorov za zdaj še ni rešen in Marina Delač Tepšić v tem pogledu pričakuje razumevanje in prav tako pomoč krovne organizacije. Zaradi zanimanja več članov društva bi namreč želeli tam organizirati tudi pouk slovenščine, ki sicer v organizaciji pristojnega slovenskega ministrstva in Zavoda RS za šolstvo poteka v številnih drugih društvih. Marina Delač Tepšić, večletna in tudi letošnja (edina) kandidatka za predstavnico slovenske narodne manjšine v Karlovcu, je spregovorila tudi o sodelovanju s tamkajšnjo mestno knjižnico Ivana Gorana Kovačiča (MK IKG), kjer poteka večina dogodkov društva. Barbara Riman pa je sogovornico seznanila s sklepi nedavne skupščine ter pobudami za manjšinske volitve in uvedbo slovenščine v javne šole. Kot je dogovorjeno, bosta z Marino Delač Tepšić po manjšinskih volitvah pobudo predstavili tudi v osnovnih in srednjih šolah v Karlovcu in Dugi Resi, pomoč pri sodelovanju v tem okviru pa so napovedali tudi v MK IKG v Karlovcu. Barbara Riman je namreč srečanje z dru-

štvom SKD Slovenski dom izkoristila tudi za obisk v MK IKG, ki je kot ena izmed desetih knjižnic, namenjenih narodnim manjšinam, pristojna za Slovence na Hrvaškem. Ravnateljica knjižnice Jasmina Milovčić in vodja zbirke slovenske knjige Vedrana Kovač Vrana sta jo seznanili z dejavnostjo, vsa leta v tesnih stikih s knjižnico Mirana Jarca v Novem mestu, vzpostavljenih na pobudo Jadranke Matić Zupančič. Poudarili sta možnost medknjižnične izposoje v kratkem času ter predstavili zanimive in uspešne projekte, povezane s Slovenijo, kot je denimo *Podpora razvoja knjižnične dejavnosti na obmejnih območjih* (OB-MEJ). Del tega projekta so tudi igralne urice v slovenščini in so za najmlajše, tudi potomce slovenskega rodu, pogosto prvi stik z jezikom. MK IKG je vključena tudi v projekt novomeške knjižnice *POPslastice*, namenjen spodbujanju bralne kulture mladim, in projekt *Celinke*, pravljčne večere za odrasle in mladino. Prav tako velja omeniti osrednjo letno prireditev, *Slovenske dneve* v Karlovcu, tradicionalno srečanje novomeške in karlovske knjižnice in obeh mest, medtem ko v Novem mestu potekajo *Hrvaški dnevi*. Informacije o slovenski zbirki v MK IKG so objavljene na spletni strani: www.gkka.hr/sredisnja-knjiznica-slovenaca/. ■ Marjana Mirković

Marina Delač Tepšić in s srečanja v knjižnici (foto: Marjana Mirković)

6. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Srečanje s poslanko Ermino Lekaj Prljaskaj

Vodstvo Zveze slovenskih društev na Hrvaškem je na podlagi enega izmed skupščinskih sklepov organiziralo srečanje s poslanko Ermino Lekaj Prljaskaj, ki poleg svoje, albanske narodne manjšine v tem mandatu v saboru uradno zastopa tudi bošnjaško, črnogorsko, makedonsko in slovensko narodno manjšino. Srečanja sta se udeležili predsednica in podpredsednica krovne organizacije Barbara Riman in Jasmina Dlačić, navzoča pa je bila tudi tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar.

Pri vprašanju o svoji poslanski dejavnosti, vsaj uradno namenjeni tudi slovenski narodni manjšini, je gostja izrazila pripravljenost ponuditi pomoč in podporo pri reševanju težav, ob tem pa zaprosila za predstavitev problematike v pisni

obliki in s konkretnimi predlogi, da bi lahko ukrepala v okviru svojih poslanskih pristojnosti. V pogovoru je hkrati poudarila pomen evropskih projektov in k vključevanju pozvala organizacije slovenske skupnosti. V nadaljevanju je Barbara Riman med drugim omenila težave, kot so prostorska stiska nekaterih društev, pomanjkanje politične volje na lokalni ravni pri uresničevanju določenih pobud s področja izobraževanja, slabosti pri izvajanju manjšinskih volitev, kot so napačne objave volišč, medijski molk in dostop do preverjanja podatkov o narodnosti ter siceršnje nepravilnosti pri vpisu teh podatkov nasploh, in pomanjkanje programskih vsebin hrvaške radiotelevizije (HRT) o narodnih manjšinah in njim namenjenih tem. Beseda je med drugim tekla še o vključevanju programov narodnih manjšin v projekt *Reka, evropska prestolnica kulture (EPK) 2020*. Ermina Lekaj Prljaskaj je med drugim poudarila pomen komunikacije s krovnimi organizacijami in izrazila soglasje s srečanjem s predstavniki slovenskih društev, ki bo predvidoma potekalo v saboru ali na sedežu krovne organizacije. ■ Marjana Mirković

17. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Komisija PS RTVS, seja

Za rojake zelo zanimiv
sestane (foto: Marjana
Mirković)

Komisija PS RTVS za vsebine, namenjene Slovincem v sosednjih državah, je v sodelovanju z Zvezo slovenskih društev seja pripravila na Reki. Člani so namreč izrazili željo spoznati novo predsednico krovne organizacije na Hrvaškem Barbaro Riman, se na terenu seznaniti s položajem te skupnosti in navzoče med drugim seznaniti z možnostmi izobraževanja novinarjev v Izobraževalnem središču RTVS ter z delovanjem RTVS in varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev Ilinke Todorovski. Poleg članov komisije, ki jo vodi Janko Malle, in Ilinke Todorovski se je z RTVS seja udeležila skupina vodilnih predstavnikov in urednikov skupaj z generalnim direktorjem Igorjem Kaduncem, navzoči pa so bili tudi Rudi Merljak (USZS) in predstavniki slovenskih društev.

Barbara Riman je na kratko predstavila položaj in aktualna vprašanja rojakov na Hrvaškem ter informiranje v okviru društev. Opozorila je na številčni upad slovenske skupnosti in težave, vse od prostorskih in gmočnih do pomanjkanja politične volje za uresničitev jezikovnih pobud in slabe zastopanosti v programih hrvaške javne radiotelevizije (HRT). Svoj pogled so zatem predstavili še predstavniki društev iz Zagreba, Lovrana,

Reke in Splita. Predsednik KPD Slovenski dom in član Sveta za narodne manjšine RH Darko Šonc, tudi član uredništva glasila *Novi odmev*, se je kritično ozrl na poročanje RTVS o dejavnosti društva v Zagrebu in poudaril, da to letos praznuje devetdesetletnico delovanja, ter med drugim izrazil obžalovanje zaradi ukinitve dopisništva. Predsednik SKPD Snežnik in urednik letnega glasila *Liburnijska priloga* Vasja Simonič je povedal, da v Lovranu ne morejo spremljati programov RTVS, kabelski operaterji pa ne ponujajo teh programov v osnovnih paketih. Predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetić je izrazil skrb glede pomladitve društva, tajnica Eva Ciglar pa je z optimizmom predstavila več projektov za najmlajše kot dober obet za v prihodnje. Učiteljica Vera Hrga iz SKD Triglav v Splitu je kot večletna urednica spregovorila o glasilu *Planika*, ki izhaja že več kot petindvajset let.

Komisija je slovenske organizacije med drugim pozvala, naj s konkretnimi predlogi in priporočili sodelujejo pri oblikovanju akcijskega načrta komisije in pripravi programske-produkcijskega načrta za leto 2020, prav tako pričakuje njihovo sodelovanje v prizadevanju za nadgradnjo spletnega portala Slovenci v sosednjih državah na www.rtvsllo.si/svds. ■ Marjana Mirković

18. maj, Mestno lutkovno gledališče, Split

SKD Triglav: Tam sem jaz doma, kjer je sonce, koncert

Odhod v Split ni bil moj prvi obisk Dalmacije, je pa bil prvi obisk slovenskega društva v Splitu in bila sem izjemno pozitivno presenečena. Že samo dejstvo, da je bilo slišati slovenski jezik v Marmontovi ulici v Splitu kot nekaj najbolj normalnega, je vzbudilo prijetno počutje. Koncert z naslovom *Tam sem jaz doma, kjer je sonce* v izvedbi Mešanega pevskega zbora (MePZ) Ciril Silič Vrtojba, ki ga vodi Silvan Zavadlav, je bil krasen, program pa so z nastopom in ubranim petjem lepo popestrili še pevci MePZ Triglav iz Splita pod vodstvom Tatjane Kurajica. Na sporedu so se zvrstile tako slovenske in dalmatinske kot tudi tuje pesmi. V dvorani je bilo resnično čutiti dih domačnosti in spomin na slovenski kraj, obiskovalci so uživali in bili zadovoljni, a po besedah organizatorja tokrat žal v nekoliko manjšem številu kot sicer, kar je bila posledica izredno negotoljubnega vremena, močnega dežja.

Po končanem koncertu, ko smo se odpravili na druženje v društvo, smo med potjo tja še ves čas v sebi na tiho prepevali melodije zadnje pesmi s koncerta, *Plovi, plovi*. V SKD Triglav smo si ogledali prelepe prostore, ki jih na stenah krasi vrsta skrbno izdelanih del klekljane idrijske čipke. Za nepozaben spomin na obisk mi je predsednik društva mag. Cveto Šušmelj podaril eno

Cveto Šušmelj in Barbara Riman (foto: Marijana Gradt)

izmed teh pravih mojstrov in njihovih članic in se mu zanjo tudi ob tej priložnosti najlepše in iskreno zahvaljujem.

Resnično je bilo čudovito doživetje slišati slovenščino v srcu Dalmacije, predvsem pa občutiti prijetno vzdušje in imeti priložnost po lepem koncertu večer nadaljevati ob druženju z rojaki v njihovih lepih prostorih. Split smo zapustili polnega srca, z lepimi spomini in obljubo, da se kmalu spet srečamo! ■ Barbara Riman

9. marec, Malečnik, Maribor

KPD Bazovica za dan žena v Malečniku, celovečerni koncert

Že nekaj let negujemo prijateljstvo in kulturno sodelovanje s KD France Marolt Malečnik. Njihov moški pevski zbor, godbo na trobilih in veseli trio *Vu-dri pa bejži* smo lani gostili na Reki.

Letos smo se na njihovo povabilo odpravili proti Mariboru in prireditve ob dnevu žena priredili dan po uradnem prazniku. Ob prihodu so nas z veselo dobrodošlico pričakali nekateri pevci. Namestili smo se in odšli na generalno vajo v tamkajšnje osnovno šolo, kjer je na istem odru leta 2016 natopila naša dramska skupina s Fojevo komedijo. Prireditve so odprli domačini, najprej moški zbor s koroško ljudsko *So še rožce u hartlnu žavovale* in nato še ženski zbor društva upokojencev Malečnik z *Malečniško Gorco*. Po nagovoru predsednika Teodorja Zorka se je zvrstilo še nekaj recitacij njihovih članov: z avtorsko *Dan žena* se je predstavila Slavica Knuplež, Katica Zupančič s Pavčkovo *Srečo* in Kristjan Stergar s *Pesmijo materi* iz zbirke del svojega dedka. Kulturni program je povezoval naš Vitomir Vitaz. Sledil je celovečerni koncert našega mešanega pevskega zbora, ki sta ga na dva dela razdelili skladbi mladega pianista Jureta Černehe iz Buzeta, ki smo ga vzeli že za svojega, saj v zadnjem letu veliko sodelujemo. Zbor že kar nekaj časa ni

S koncerta v Malečniku
(arhiv KPD Bazovica)

priredil tako obširnega programa, zato smo bili ob koncu resnično ponosni na svoj nastop, kar je upravičilo tudi aplavz občinstva. Po zaključku je prav vsako damo presenetil nagelj. Po prireditvi so nas domačini povabili v tamkajšnji gasilski dom, kjer so nam mladi člani pripravili bograč. S prijatelji smo se ob zvokih harmonike našega pevca Romana Bandere in kitar domačinov veselili, peli in plesali še dolgo v noč – so nam rekli, da se tako na Štajerskem spodobi.

Tisto večer smo se srečale kar štiri tajnice našega društva: Boža Grlica, ki je tedaj bila z nami na svojem predzadnjem gostovanju, Vilma Bilič iz tistih krajev, Zdenka Jelovčan in aktualna tajnica, ne pozabimo pa, da je tajniško delo eno obdobje opravljal tudi naš nepogrešljivi Vito.

Vse, kar je lepo, na žalost hitro mine. Drug dan smo si ob kratkem sprehodu ogledali staro mestno jedro in najpomembnejše znamenitosti ter pred odhodom proti domu odšli tudi pod vzpenjačo. V Hočah smo se še usedli na kosilo in nato odrinili proti domu. To gostovanje bo našim pevcem zagotovo ostalo v lepem spominu, prijatelje iz Malečnika pa bomo spet gostili prihodnje leto. Že komaj čakamo! **■ Eva Ciglar**

16. marec, Dvorana krajevne skupnosti, Vrtovin

KPD Bazovica na reviji Primorska poje 2019

Letos je revija pevskih zborov *Primorska poje* praznovala petdeseto obletnico. Tokrat je v različnih krajih Primorske nastopilo 219 pevskih zborov in pevskih skupin, slovenski predsednik Borut Pahor pa je bil častni pokrovitelj jubilejne revije. Naš zbor se je prireditve udeležil že šestinštiridesetkrat, kar vsekakor ni majhna številka. Čestitke organizatorjem, ki vztrajajo pri negovanju vokalne glasbe, ki je za nas Slovence tako značilna in tako priljubljena!

Mešani pevski zbor (MePZ) našega društva je letos nastopil v Vrtovinu, zanimivi zgodovinski vasi blizu Ajdovščine. Veseli smo bili, da se nam je spet pridružila tudi dolgoletna in priljubljena pevka Boža Grlica. V deževni dan smo se odpeljali z Reke, po poti pa smo se še ustavili na Potoku v dobro nam znani gostilni.

Tam smo se okrepčali s kosilom in izvedli vajo pred nastopom – seveda tudi na radost gostov in osebja.

Z nastopa na reviji
Primorska poje
(arhiv KPD Bazovica)

V nadaljevanju poti je vreme postajalo vse lepše in kmalu smo se pripeljali v Vrtovin, kjer so nas domačini lepo sprejeli in nas namestili v šoli zraven dvorane, kjer je bilo prizorišče nastopa. Skupaj z nami so nastopili še Moški pevski zbor Društva upokojencev Bertoki – Prade, Ženska vokalna skupina Vanda Križaj Orehek in MePZ Stanko Premrl iz Podnanosa.

Zapeli smo štiri pesmi: *O, Podjuna!* Radovana Gobca na besedilo Milke Hartman, *Nazaj v planinski raj* Antona Nedveda na

besedilo Simona Gregorčiča, *Senjska beseda* Josipa Kaplana na besedilo Krešimira Stanišiča in narodno *Škrjanček poje* v priredbi Mateja Hubada. Naša pesem je v akustični dvorani lepo zazvenela in požela aplavz občinstva.

Po nastopu so domačini v nekaj minutah v isti dvorani postavili mize s klopmi in nam postregli z izvrstnim golažem s cmoki, pa tudi pijače ni manjkalo, saj smo bili v znanem vinorodnem kraju. Pevci smo ljudje dobre volje in kmalu se je zopet razlegalo veselo in ubrano petje. V vedrem vzdušju je čas hitro mineval. Z obljubo prijateljem, da se kmalu spet vidimo, in polni lepih vtisov smo se nato v veselju in s pesmijo na ustih odpeljali proti domu. ■ Zvonimir Stipetić

19. marec, Primorsko-goranska županija (PGŽ), Reka

Podpis pogodb o sofinanciranju manjšinskih društev

V okviru podpisa pogodbe o sofinanciranju dejavnosti v letu 2019 je Primorsko-goranski župan Zlatko Komadina sprejel predstavnike organizacij narodnih manjšin, med njimi tudi KPD Bazovica z Reke in KPD Snežnik iz Lovrana. Skupna vrednost programov in projektov je 535.000 kun, namenjenih 31 društvom za 95 programov.

Zlatko Komadina je znova poudaril, da so "številne narodne manjšine v PGŽ večkulturno bogastvo", in napovedal, da bodo

tudi v prihodnje podpirali ohranitev tradicije in kulture manjšinskih skupnosti. Poleg hvale županijskim oblastem je bilo slišati tudi kritične opazke na račun pomanjkanja prostorov za delovanje nekaterih manjšinskih organizacij.

Sprejema sta se med drugimi udeležila tudi predsednika KPD Bazovica in KPD Snežnik Zvonimir Stipetić in Vasja Simonič. PGŽ delno sofinancira dejavnost obeh društev, medtem ko podatki natečaja kažejo, da se tretje društvo, ki deluje na območju PGŽ, SKD Gorski kotar, ne prijavlja na županijske natečaje.

Vir: www.pgz.hr. ■ Marjana Mirković

S sprejema pri županu PGŽ (foto: www.pgz.hr)

21. marec, Hotel Malin, Malinska

Mednarodni dan poezije

Na letošnjem pesniškem srečanju v Malinski sta sodelovali tudi rojakinji Marija Šenk z Reke, dolgoletna članica KPD Bazovica, ki je svojo pesniško ustvarjalnost prelila v že osem zbirk, ter likovna umetnica in pisateljica Tatjana Jedriško Pančelat iz Medveje, plodovita avtorica, ki ima za seboj prav tako bogat knjižni opus, ki mu je letošnje pomlad dodala še novo pesniško zbirko, predstaviti katere je dodala še slikanico Mala barka, ki je prevedena v šest jezikov, med njimi tudi v slovenskega. Obe avtorici sta del svoje ustvarjalnosti predstavili v programski vsebini, namenjeni branju pesmi in proze.

Prireditev v Malinski poteka v počastitev mednarodnega dneva poezije, ki ga je pred tridesetimi leti razglasil UNESCO. Na Krku se obeležuje sedem let, zahvaljujoč organizatorjema: portalu otok-krk.org in multimedijem društvu Krška beseda. Leto-

Marija Šenk (foto: Marjana Mirković)

šnja udeležba je preseгла pričakovanja. Odzvali so se pesniki in pesnice s celotnega Krka, sosednjih otokov, Crikvenice in okolice, Istre in krajev iz notranjosti Hrvaške.

Vir: www.novolist.hr. ■ Marjana Mirković

23. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Pomladi naproti

Prireditev *Pomladi naproti* v društvu počasi postaja tradicionalna. Program, letos izveden v duhu Istre, je znova potekal pred polno dvorano obiskovalcev.

Navzoče je s krajšim nagovorom o praznovanju prihoda pomladi pozdravila tajnica KPD Bazovica Eva Ciglar, ki je pripravila in povezovala prireditev, organizirano v okviru sodelovanja med slovenskimi društvami na Hrvaškem. Gostje prvega dela večera so bile tokrat članice dramske skupine SKD Istra iz Pulja. Delujejo dve leti, vodi jih Šandor Slacki, zbrale pa so se na pobudo prejšnje, dolgoletne predsednice Kladije Velimirović. Predstavile so recital z naslovom *Samo ljubezen* in obiskoval-

cem ponudile izbor ljubezenske poezije slovenskih in hrvaških pesnikov, Štefanija Sliško in Damijana Pezdirc pa tudi svoje pesmi. Poleg omenjenih so v nastopu, ki so ga lepo obogatili s petjem, sodelovale še Danica Avbelj, predsednica SKD Istra, Antonija Bubić, Vesna Jelinčić in Vida Srdoč, učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture v SKD Istra, zadolžena tudi za jezikovni pregled besedil in izgovorjavo za nastope. Obiskovalci so nastopajoče nagradili

z zasluženim aplavzom in se jim za doživeteto izvedbo pridružili pri petju priljubljene pesmi *V dolini tihi*.

Drugi del večera je s spletom istrskih plešev in ob glasbeni spremljavi napovedala folklorna skupina KPD Bazovica, ki jo vodi Nataša Grlica. Program, ki je sledil, je prinesel duha slovenske Istre. Predstavila sta se zakonca Alenka in Marino Kranjec iz skupine Vruja, ki ohranjata tradicijo, njeno glasbeno dediščino in narečje. Marino Kranjec je nastop spremljal na harmoniki, violini in kitari. ■ Marjana Mirković

Eva Cigar in gostje (foto: Marjana Mirković)

Zakonca Kranjec (foto: Marjana Mirković)

26. marec, Slovenski dom KPD Bazovica

Marinka Koželj Stepic: Malezija in Borneo, predavanje

Znana slovenska planinka, vodja Meddruštvenega odbora (MDO) Planinskega društva (PD) Ljubljana je v KPD Bazovica že večkrat gostovala s predavanji o potovanjih in planinskih vzponih po vsem svetu. Z njo so člani skupine in planinci z Reke med drugim obiskali tudi Nepal in Južno Ameriko.

Tokrat je predstavila obisk v Maleziji in Singapurju, posebej pa vzpon na 4.095 metrov visok vrh M't Kinabalu na Borneu, ki je najvišji vrh med Himalajo in Novo Gvinejo ter hkrati edini štiritisočak, na katerega je mogoč dostop brez zimske opreme, ker zaradi tropske lege na njem ni snega in ledenikov.

Seveda je avtorica predstavila tudi rastlinski in živalski svet parka Kinabalu, ljudi in marsikatero lepo točko Malezije, dežele, ki leži na južnem delu Malezijskega polotoka in severozahodnem delu otoka Borneo.

Hvala Marinki Koželj Stepic za še eno lepo predavanje, v upanju, da jo bomo v Slovenskem domu na Reki videli tudi naslednje leto. Najbolj zagnani pa lahko z njo oktobra letos še sami obišejo Nepal. ■ Darko Mohar

Še eno zanimivo predavanje (foto: Darko Mohar)

2.–5. april, City hotel, Ljubljana

Seminar za učitelje dopolnilnega pouka slovenščine (DPS)

Zavod RS za šolstvo in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS sta tudi letos organizirala seminar za učitelje DPS v tujini. Udeleženci iz osemnajstih evropskih držav smo se seznanili z različnimi vsebinami za kakovostno izvajanje tega pouka, sicer pa je bil letošnji program zelo zanimiv in bogat. Posebej zanimiva je bila delavnica Jelene Sitar in mag. Igorja Cvetka z naslovom *Gledališče kamišibaj kot kulturni fenomen in aplikativna možnost*. Zelo smo se zabavali, ko smo se aktivno vključili v predstavitevno delavnico impro gledališča. Tilka Jamnik iz Bralne značke nas vsako leto obiše in nam predstavi, kaj ponujajo najnovejša knjižna uspešnica, Mihaela Knez s Centra za slovenščino kot drugi tuji jezik pa je na zanimiv način predstavila metode dela z mladostniki in odraslimi udeleženci pouka. Zadnji dan smo obiskali parlament, kjer so nas sprejeli člani komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Letni seminarji so za nas več kot uporabni, predvsem zaradi medsebojne izmenjave izkušenj in dobrih praks, seznanitve s težavami in uspehi v posameznih državah in krajih, so pa prav tako priložnost za povezovanje in medsebojno obveščanje ter delitev učnih gradiv in uspelih idej. Delo učitelja zunaj meja je namreč zelo specifično in ga ne gre primerjati z delom v klasičnih razredih slovenskih osnovnih šol.

Seminarja smo se tudi tokrat udeležile vse učiteljice DPS-ja v društvih na Hrvaškem: Sabina Koželj Horvat iz SKD Stanko Vraz iz Osijeka, Urška Slavec iz SKD Gorski kotar iz Čabra, Vera Hrga iz SKD Triglav iz Splita, Vida Srdoč iz KPD Bazovica z Reke in Eva Cigar, ki poučujem slovenščino v SKD Lipa v Buzetu. ■ Eva Cigar

Udeleženci seminarja v DZ RS (arhiv Eve Cigar)

3. april, Dvorana Zadrúžne kraške banke na Opčinah

Zlati otok, predavanje Darka Moharja o Krku

Predsednica Meddruštvenega odbora PD Primorske Maruška Lenarčič je o predavanju med drugim zapisala:

Veliko število planincev in ljubiteljev narave se je zbralo na Opčinah in ob prelepih posnetkih prisluhnilo prijatelju Darku Moharju, ki je govoril o "njegovem" Krku.

Ta največji otok Kvarnerskega zaliva so planinci SPD Trst do lanskega leta, ko jih je Darko popeljal po nekaterih njegovih planinskih poteh, povečini poznali predvsem po enkratnih plažah, prekrasnih razgledih, čudovitem morju, o njegovi edinstveni zgodovini in bogati kulturni in naravni dediščini pa so vedeli bore malo. Že takrat je nastala zamisel, da bi jim kdo obširnejše prikazal lepote in neslutene posebnosti Zlatega otoka – Insule Aurea, kot se je otok Krk imenoval v antiki. Darko Mohar je bil še kako pravišnja izbira, saj Krk pozna kot svoj žep, raziskuje ga že od svojih rosnih let, ko se je njegova družina iz Prekmurja preselila v Baško. To njegovo ljubezen do vsega otoškega – od zgodovine, arhitekture, etnografskih zanimivosti in ljudi – smo lahko začutili v njegovem pripovedovanju in slikah.

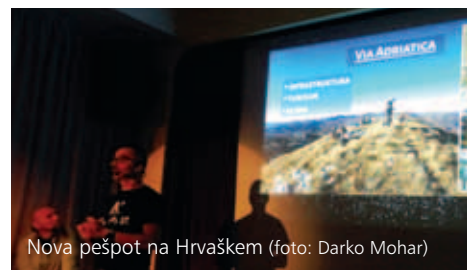
Seznanil nas je z osnovnimi geografskimi podatki in nas, vsaj nekatere, presenetil s podatkom, da je skoraj tretjina otoka pogozdena. Kot turisti in izletniki poznamo predvsem njegov nižji severovzhodni rodovitni del, ki je gosteje poseljen, ter jugovzhodni del, ki je višji in povečini gol, kjer pa smo nekateri pohodniki že obiskali najvišji vrh Obzova (569 m)... Jeseni bomo odšli na pohod na otok Krk še bolj navdušujoče, saj smo izvedeli veliko novega in zanimivega, zato bo obisk še bolj doživet. Darko, lepa hvala!

9. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Srečko Vukov: Via Adriatica, predavanje

Predavanje je bilo namenjeno novi pešpoti na Hrvaškem. Več članov mlajše generacije, združenih v Pustolovno-ekološkem in planinskem društvu AktivNatura iz Zagreba, si je zastavilo načrt povezati polotok Kamenjak v Istri in rt Oštro na polotoku Prevlaka na skrajnem jugu Hrvaške z več kot 1.000 kilometrov dolgo potjo in hkrati omogočiti vsakemu pohodniku vpogled v naravne in kulturnozgodovinske znamenitosti primorskega dela Hrvaške. Višinska razlika na poti je 41.000 metrov. Povezuje tri narodne parke in več drugih zavarovanih območij. Dotika se dvanajstih rek in vseh gora ob hrvaški obali. V glavnem uporablja že obstoječo infrastrukturo, kot so označene planinske poti in kočje Hrvaške planinske zveze (Hrvatski planinarski savez – HPS), ter tudi prenočitvene možnosti in pomoč domačinov, ki živijo ob poti.

Vse to je številno poslušalstvo v Slovenskem domu lahko izvedelo na predavanju, na katerem je pobudnik društva in te pešpoti, imenovane Via Adriatica, Srečko Vukov predstavil sebe,

svoje društvo in novo pot. Zaljubljen v lepote Hrvaške in življenje v naravi je pot predstavil s številnimi odličnimi posnetki. Poslušalci so na predavanju izvedeli še nekaj: pot je v enem zamahu do sedaj v 45 dneh kot prva s svojim partnerjem prehodila Pia Peršič iz Posavja, ki smo jo v naši dvorani spoznali, ko nam je predstavila hojo po Slovenski planinski poti. Upamo, da bo spet naša gostja jeseni in da bo na enak način predstavila tudi pot Via Adriatica. ■ Darko Mohar

17. april, Filozofska fakulteta, Reka

Predavanje dr. Smiljane Knez

V okviru lektorata tudi zanimiva predavanja (foto: Eva Ciglar)

V okviru delovanja lektorata za slovenski jezik na oddelku za kroatistiko reške filozofske fakultete je veleposlanica RS v RH dr. Smiljana Knez predstavila predavanje z naslovom *Slovenija in EU: izzivi majhnih držav*. Ozrla se je tudi na zgodovino odnosov RS z RH in EU ter med drugim poudarila, da majhne države svoje omejitve in manjše število glasov lahko nadomestijo z dejavno pogajalsko zavzetostjo in lobiranjem. Pri tem je opo-

zorila na pomen ustvarjanja političnega povezovanja znotraj evropskih ustanov, za kar si prizadeva tudi Slovenija, peta najmanjša članica EU. Dr. Smiljana Knez je prav tako izrazila zadovoljstvo nad gospodarskim sodelovanjem med RS in RH ter omenila veliko izmenjavo na področju turizma, pri čemer je razveseljivo tudi dejstvo, da Slovenijo vsako leto obišče približno 300.000 obiskovalcev iz Hrvaške.

Predavanja so se udeležili tudi predsednik in tajnica KPD Bazovica Zvonimir Stipetić in Eva Ciglar ter predsednik Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka Boris Rejec. Več: www.novolist.hr. ■ Marjana Mirković

10. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Nada Tepšić: Maroko in vzpon na Atlas, predavanje

Planinci KPD Bazovica so pripravili novo, zanimivo predavanje, tokrat o podvigih reških planink. Šestčlanska skupina reških deklet se je letos odpravila na novo pustolovščino. Potem ko so izpeljale Annapurna trek, ki so ga predlani predstavile tudi v našem društvu, so se letos odločile za obisk Maroka in vzpon na najvišji vrh Atlasa, to je Toubkal (4.167 m). Svojo izkušnjo so se odločile podeliti tudi s številnimi reškimi planinci.

Vzpon na Toubkal so opravile takoj na začetku potovanja. Vrh so dosegle kljub izredno mrzlemu in vetrovnemu vremenu, ki ni omogočalo daljšega uživanja v širnih razgledih. Zatem je sledilo potova-

O dejavnosti reških planink
(foto: Mario Aničić)

nje po Maroku, puščavi, oazah, nenavadnih mestih. Uživale so v barvah, dišavah in okusih. Predavanje je zopet napolnilo veliko dvorano Slovenskega doma do zadnjega sedeža.

Nada in članice njene ekipe imajo seveda že nove načrte in upamo, da jih bomo lahko spet gostili v našem domu. **Darko Mohar**

18. maj, Slovenski dom KPD Bazovica

Večer ljudske pesmi in plesa

Ljudska pesem in ples sta bogati zakladnici slovenskega jezika, izročila, običajev in temelj naše kulture. Zavedamo se pomena ohranjanja te folklorne dediščine, zato smo v našem društvu pripravili temu v celoti posvečen večer. V goste smo povabili dve skupini ljudskih pevcev in pevk iz okolice Brežic ter folklorno skupino Oljka iz Hrvatinov.

Franc Kene že več kot dvajset let vodi pevsko skupino iz Globokega pri Brežicah. Predstavili so nam pesmi iz svojega domačega okolja, pa tudi iz drugih krajev Slovenije. Slovenske ljudske pesmi so povprečini otožne in govorijo o težkem življenju navadnega človeka. Zato pa smo z venčkom istrskih domačih plesov, ki so nam jih prikazali gostje iz Foklorne skupine Oljka kulturnega društva (KD) Hrva-

tini, doživeli drugo, bolj veselo plat nekdanjega življenja. Z zanimivo koreografijo, ob spremljavi dveh mladih harmonikarjev, so plesalke in plesalci navdušili občinstvo, saj so vmes povedali tudi kakšno zabavno zgodbo v domačem narečju. Sami so si izdelali noše, za koreografijo pa je poskrbel gospod Funa, ki tudi pleše. Prireditev so zaključile Ljudske pevke Žejno iz kulturno-umetniškega društva (KUD) Anton Kreč iz Čateža ob Savi, ki jih vodi Antonija Zaniuk. Začele so pred petnajstimi leti v vaškem domu v vasi Žejno, z željo, da obudijo pozabljene pesmi. Na koncu so se pevkam pridružili še pevci iz Globokega in so vsi skupaj, vključno z občinstvom, ki je napolnilo našo dvorano, zapeli vsem znano pesem *En hribček bom kupil*. **Zvonimir Stipetić**

Večer za lep spomin
(foto: Zvonimir Stipetić)

19. maj, Tinjan

Kumpanija Kosirići in gosti, večer folklore

Na gostovanje v Tinjan nas je povabila *Kumpanija Kosirići* s Tinjana, društvo, ki vsako leto ob dnevu te istrske občine organizira folklorno prireditev, na kateri svoj nastop obogatijo z gosti. Letos je potekala že trinajsto leto zapored in udeležila se je tudi folklorna skupina KPD Bazovica.

Dobrodošlico nam je v imenu gostiteljskega društva zaželela predsednica Ivana Šušnjar, v imenu občine pa župan Goran Hrvatin. Na odru se je kmalu začel bogat program. Predstavili so se KUD *Sí-*

jač Lučko iz Zagreba in Folklorno društvo Cere iz istoimenske istrske vasi, iz Vodnjana so prišli bošnjaški KUD Vodnjan, folklorna skupina italijanske narodne skupnosti ter harmonikar in pevec Gianluca Prelogar, Domoznanska zbirka Tinjan in go-

V Tinjan tudi v prihodnje
(foto: Milan Grlica)

stitelji, tinjanska *Kumpanija Kosiriči* s harmonikarji. Folklorno skupino KPD Bazovica smo v naših čudovitih nošah predstavili s spletoma slovenskih plesov *Marko skače* in *Ta potrkana*.

Zanimivemu in pestremu programu je sledilo druženje z bogato pogostitvijo, organizator pa se je potrudil in tudi pozneje zagotovil še več dobre glasbe v izvedbi skupine Magnolija. Edino, česar domačini niso mogli naročiti, je bilo vreme. Zaradi slabega vremena in dežja so vse aktivnosti potekale v zaprtem prostoru, zato je bil žal tokrat odpovedan tudi spreved vseh skupin po mestu. Iz tega mesteca v srcu Istre smo se tako morali posloviti, ne da bi v celoti doživeli njegovo lepoto. Veselimo se ponovnega obiska, vendar v lepšem vremenu. ■ Slavica Vuković Bačić

IZLETI PLANINSKE SKUPINE KPD BAZOVICA

2. marec, Še enkrat z ženami v hribe, tokrat na Vela Pliš

Z vrtnicami v rokah
(foto: Darko Mohar)

8. marec je razglašen za svetovni dan žena kot spomin na 8. prve začetke ženskega boja za enakopravnost oziroma na 8. marec 1857 in demonstracije tekstilnih delavk v New Yorku. Čeprav je od tedaj minilo več kot 160 let, ta boj kljub napredku še dolgo ne bo dokončan.

Planinci KPD Bazovica skušamo naše članice razveseliti vsaj enkrat na leto s pohodom v hribe in z vrtnicami, ki jim jih podarimo ob tej priložnosti. Letos je bil pohod izpeljan na Vela

Pliš, lep vrh v zaledju Reke, k dobremu vzdušju na pohodu pa je pripomoglo tudi toplo in sončno spomladansko vreme. Razdelili smo se na skupini A in B. Prva se je napotila neposredno na vrh, druga pa je počasi napredovala do nabiralnika vode, zgrajenega leta 1938 pod vrhovoma Mlični vrh in Vela Pliš. Takrat je v teh hribih še mrgolelo življenje, od paše, košnje, nabiranja lesa do marsikaterih drugih opravkov. Sedaj ti hribi samevajo in dočakajo le redke planinske obiske. Združitvi skupin je sledil še spust do parkirišča. Mario je vsem članicam podelil vrtnico, zadonela je pesem. Lep dan se je zaključil z druženjem in plesom v grobniški oštariji v Mavrcin. ■ Darko Mohar

28.–31. marec, Fruška gora kojom se ređe ide

Več članov PS KPD Bazovica se je na Poklonu na Učki lani spoznalo s Katarino in Ljubomirjem iz Planinskega in smučarskega društva (PSD) Poštar iz Novega Sada. Septembra 2018 je namreč skupina načrtovala obisk Slavonije z enodnevnim obiskom Fruške gore in Novega Sada, kjer se je to poznanstvo poglobilo.

Letos smo obiskali Srbijo in z veseljem sprejeli vabilo za sodelovanje na spomladanskem pohodu, imenovanem *Fruška gora kojom se ređe ide* (zahod–zahod). Tokrat so ga že devetih zapored pripravili člani novosadskega PSD Poštar. Spoznavanje novih krajev in ljudi pa je tako ali tako osnova delovanja vsakega planinskega društva na tem svetu.

Pohoda se je udeležilo štirinajst članov PS KPD Bazovica. Tokrat je bilo nekoliko več (čeprav še vedno premalo) časa za spoznavanje tako domačinov iz PSD Poštar kot krajev, v katerih živijo in delujejo. Tako smo spoznali Fruško goro, prvi narodni

park v Srbiji, razprostrt ob Donavi skoraj 80 kilometrov od Iloka na hrvaški strani do Sremskih Karlovcev, nato mesto Novi Sad, ki bo leta 2021 evropska prestolnica kulture, nadalje avstro-ogrsko trdnjavo v Petrovaradinu, pa tudi baročne Sremske Karlovce, eno izmed središč srbske kulture. Samega pohoda po zahodnem delu Fruške gore v okolici slovaške vasi Lug se je udeležilo več kot 120 planincev iz številnih krajev Vojvodine in Srbije. Tridnevno druženje je potekalo z izredno ljubeznivimi domačini, ki so nam bili ves čas na razpolago in v pomoč.

Za konec še ugotovitev, da je veliko domačih prebivalcev, ki smo jih srečali, tako ali drugače povezanih z Reko. Od tistih, rojenih na Reki, do tistih, ki so tukaj živeli in delali ali kupovali traktor, izdelan v reškem *Torpedu*.

Seveda je bilo v teh treh dneh skovanih tudi več načrtov za sodelovanje v prihodnje. Gostiteljem gre velika zahvala za tri čudovite dneve v njihovem Novem Sadu.

■ Darko Mohar

Na Fruški gori
(foto: Darko Mohar)

7. april, Prijateljstvo brez meje, srečanje planincev

Že petič je organizacija srečanja *Prijateljstvo brez meje* bila v rokah PS KPD Bazovica. Štirinajsto srečanje so domačini pripravili kar v Slovenskem domu na Reki, saj je bila napoved vremena precej mokra. Za pohodniški del srečanja je bila izbrana krožna pot okrog presihajočega jezera Ponikve nad Bakrom. Zanimiv naravni fenomen je planincem prikazal in pokazal Boro Štrbac iz Bakra, zgodovinar, ki se že vrsto let ukvarja s tem pojavom in tudi s preteklostjo Bakra in okolice, pa tudi s starimi potmi v okolici. Jezero se napolni dva dni po močnem deževju v Gorskem kotarju in na snežniškem pogorju v Sloveniji ali pri močnem spomladanskem odtajanju snega. Jezera žal ni bilo moč videti, saj je bila zima suha, je pa zato bilo možno videti več kot 300 izvirov, iz katerih po deževju izbruhne voda. Najprej se napolni zgornje jezero, in če je vode dovolj, se prelije čez kamnito pregrado in napolni celo vrtačo. Malce dežja na koncu pohoda ni pokvarilo vzdušja, ki se je še bolj razgelo v Slovenskem domu KPD Bazovica. Ob glasbi Treh asov se je zaplesalo in veselilo do

poznih popoldanskih ur. Žal sta bili letos edini predstavnici domovine matične kulture Marija Kuhar in Maruška Lenarčič, predsednica in podpredsednica MDO planinskih društev Primorske. Člani PD Snežnik se srečanja niso udeležili zaradi že sprejetih obvez. Ne glede na to je bilo srečanje zaključeno z *"Nasvidenje naslednje leto na Tržaškem!"* **Darko Mohar**

Na poti proti Ponikvam
(foto: Điljo Arbula)

13. april, V sodelovanju s PD Opatija na Borovško goro in Cerk

Dogovor s PD Opatija o organizaciji skupnih izletov deluje že drugo leto. Za letos sta dogovorjena dva izleta, spomladanski in zgodnjejesenski. Prvega je organiziralo PD Opatija in za cilj izbralo vzpon na 1192 metrov visok Cerk, najvišji vrh Borovške gore, ki je med reko Kolpo in Goteniškim Snežnikom.

Po obisku delniškega planinskega doma *Hajdova hiža* v centru Delnic in pristrčnem sprejemu delniških planincev so izletniki krenili proti mejnemu prehodu in vasi Borovec pri Kočevski Reki. Na gori je planince pričakalo nekaj centimetrov spomladanskega snega, ki je prekril že prebujeno naravo. Vzpon je bil idiličen in uživaški, predvsem za nekaj otrok, ki so jih starši priključili izletu. Izletu so se priključili tudi bazoviški gorenjski prijatelji Breda, Vilko in Jože. Lepota narave in dobra družba sta že zdavnaj združili celo vrsto prijateljev iz Slovenije s PS KPD Bazovica. Tudi vodnika Stiven in Zoran iz PD Opatija sta zelo dobro opravila nalogo.

Po vrnitvi z gore izleta še ni bilo konec. V

nadaljevanju je bil načrtovan in izveden obisk graščine Kostel, prelepe trdnjave visoko nad Kolpo. Čeprav zaprta nekje do konca aprila, obiskovalce zelo navduši s svojo mogočnostjo. Po končanem obisku kostelske graščine je prišel čas za slovo. Pa ne za dolgo. Najdlje do skupnega izleta v septembru.

Darko Mohar

Snežne radosti na Cerku.
(foto: Darko Mohar)

24. april, Slovenski dom KPD Bazovica

Seja svetov Mesta Reka in Primorsko-goranske županije (PGŽ)

Sveta slovenske narodne manjšine na ravni Mesta Reka in Primorsko-goranske županije sta se sešla na zadnji in skupni seji v mandatu 2015–2019. Ob tej priložnosti sta se za sodelovanje vsem navzočim zahvalila predsednika obeh svetov, Boris Rejec in Vasja Simonič, ki sta na sejo povabila tudi predstavnico slovenske narodne manjšine Mesta Opatija Nikolajo Stock in člane slovenskega manjšinskega sveta Občine Matulji s predsednikom Robertom Bavčarjem.

Spregovorili so o bližnjih volitvah svetov in predstavnikov narodnih manjšin na Hrvaškem ter se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju, kajti večina dosedanjih članov svetov je kandidaturopovedala tudi za naslednji mandat. **Marjana Mirković**

Boris Rejec (foto: Marjana Mirković)

5. maj, Gimnazija Andrije Mohorovičiča, Reka

Manjšinske volitve 2019

Na volišču ni bilo gneče (foto: Marjana Mirković)

Pete volitve predstavnikov in svetov narodnih manjšin na Hrvaškem so znova imele zelo slab odziv, prav tako ni bilo objav v medijih in, kar je najpomembnejše, tudi po novem zakonu, sprejetem tik pred njihovim razpisom, tudi v prihodnje ne bodo povezane z lokalnimi ali parlamentarnimi volitvami, kar bi vsekakor prispevalo k večjemu številu volivcev in legitimnosti izvoljenih kandidatov, za kar še vedno ustreza en sam glas.

Sveti se volijo v lokalnih enotah, kjer je delež manjšinskega prebivalstva najmanj 1,5-odstoten, ali v občinah in mestih, kjer živi več kot od dvesto pripadnikov določene narodne manjšine, ter v županijah, kjer jih živi več kot 500. V enotah, kjer živi najmanj sto pripadnikov določene narodne manjšine, se voli njen predstavnik. V svet na občinski ravni se voli deset članov, na mestni petnajst in na županijski ravni petindvajset članov. Kandidate lahko predlagajo društva ali neformalne skupine pripadnikov določene narodne manjšine.

Sveti so samo svetovalno telo, sodelujejo z lokalno in regionalno samoupravo, dejansko pa so brez prave moči, saj zakonodaja ne predvideva ukrepov ali sankcij v primeru, ko na primer pristojne oblasti ne želijo zagotoviti pogojev za delovanje. Sveti imajo sicer med drugim pravico do sodelovanja v procesu odločanja, infor-

miranosti, pozitivne diskriminacije (na primer pri zaposlovanju v telesih lokalne samouprave), vpliva na javne medije in predlaganja zakonskih pobud za izboljšavo manjšinskega položaja.

Tudi letošnje manjšinske volitve so bile razpisane v vseh županijah in Zagrebu, in sicer za petnajst narodnih manjšin, med njimi tudi slovensko, ki pa vsa leta (še) ni uspela izrabiti vseh možnosti za izvolitev svetov. Na območjih, kjer ni društev, ni bilo mogoče najti kandidatov, posebnih predstavitev, s katerimi bi morda rojake lahko pritegnili na volitve, pa kljub nekatereim napovedim tudi tokrat ni bilo.

Za slovensko narodno manjšino so bile volitve razpisane za skupno štiriindvajset svetov in šestnajst predstavnikov, izvoljenih pa je bilo deset svetov (štirje na županijski ravni, v Zagrebu ter Istrski, Primorsko-goranski in Splitsko-dalmatinski županiji, pet na mestni ravni, v Pulju, Umagu, na Reki in v Čabru, ki je novost, in en svet na občinski ravni, v Matuljih) in enajst predstavnikov (za Karlovško, Varaždinsko, Zadrsko in Osješko-baranjsko županijo ter mesta Samobor, Karlovec, Varaždin, Opatija, Zadar, Osijek in Poreč), tokrat z namestniki, kar je novost iz letos sprejetega prej omenjenega zakona.

Marjana Mirković

21. maj, Mestna hiša, Reka

Ustanovna seja Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka

Mesto Reka je sklicalo ustanovno sejo Sveta slovenske narodne manjšine. Tudi v tretjem mandatu predsednik slovenskega manjšinskega sveta Mesta Reka ostaja Boris Rejec, podpredsednica je Anita Hromin, svet pa sestavljajo še Barbara Riman, Ljubica Pugelj ter (dosedanji) člani: Ljudmila Barbalić, Marija Birk, Jasmina Dlačić, Zarja Dlačić, Marijana Košuta Banković, Milan Grlica, Ivan Harej, Loredana Jurković, Dragica Rizman, Marija Travner in Marta Vitaz. **Marjana Mirković**

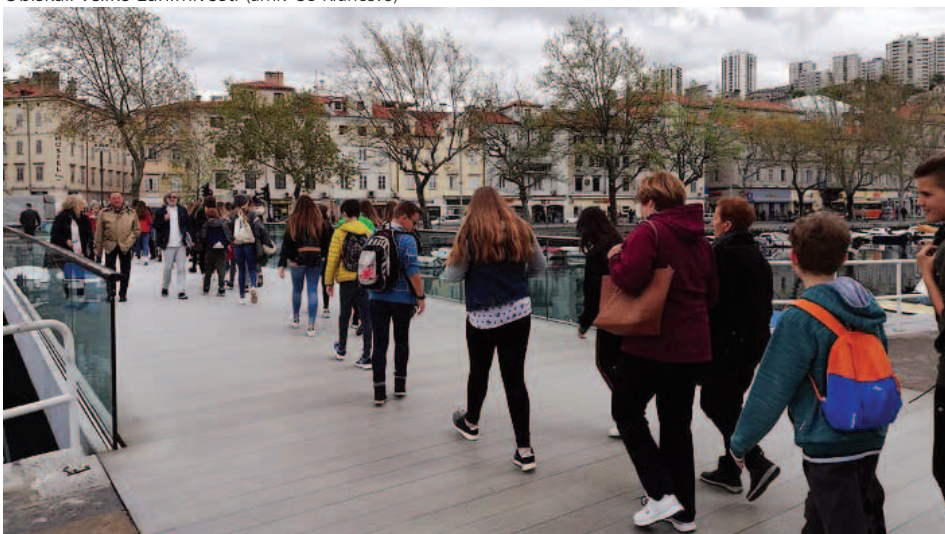
11.–12. april, OŠ Pečine, Reka

Obisk iz Kidričevega

OŠ Pečine na Reki je v okviru več kot desetletje dolgih stikov z OŠ Kidričevo obiskala skupina učencev te šole iz Slovenije. V tem šolskem letu šoli med drugim sodelujeta tudi v projektu, katerega stična točka so arheološka najdišča na širšem območju vsake izmed njiju, zato je bil temu posvečen tudi letošnji obisk gostov iz Kidričevega. Po prisrčni dobrodošlici učencev pouka slovenščine – na tej reški šoli ga poučuje Andrea Šlosar, podpira pa tudi slovenski manjšinski svet Mešta Reka, katerega predsednik je pozdravil mlade goste iz Slovenije – je sledil zanimiv in pester program: arheološka delavnica o antični Reki, ogled ostankov reškega Principija in rimskega vojaškega poveljstva ter obisk Zgodovinskega in pomorskega muzeja Hrvaškega primorja. Tam so se med drugim seznanili s poznorimskim obrambnim sistemom, predstavljenim v slovensko-hrvaški čezmejni destinaciji kulturnega in zelenega turizma Claustra Alpium Iuliarum v sklopu projekta *Interreg*, Andrea Šlosar, sicer diplomirana arheologinja, pa je bila vodička tudi po razstavi *Človek in morje* o ribištvu v antiki. Drugi dan obiska so se odpravili še na Krk in si ogledali arheološki park Mirine pri Omišlju. **Marjana Mirković**

Obiskali veliko zanimivosti (arhiv OŠ Kidričevo)

12. april

OŠ Kozala: izlet v Slovenijo

Tudi letos smo z učenci slovenskega jezika po modelu C iz reške OŠ Kozala odšli na izlet, terenski pouk, v Slovenijo. Obiskali smo Postojnsko jamo, uživali v vožnji z vlakcem in v vseh lepotah jame. Potrpežljiv vodnik Gregor nas je popeljal skozi razstavo *Expo jama kras*, ki je največja razstava o jamah in krasu na svetu. Bilo je zelo poučno. Uživali smo tudi v Vivariju, podzemnem živalskem

vrtnu, kjer smo videli in se nekaj naučili o več kot sto petdeset živalskih vrstah, ki živijo v jami.

Po odličnem kosilu smo se sprehodili po središču Ilirske Bistrice, tudi ob reki Bistrici, ki je v preteklosti pomenila življenje za ljudi ob njej, saj je poganjala več kot štirideset mlinov in žag. V Kindlerjevem botaničnem vrtu smo se malo zabavali, spotoma pa si ogledali več kot sto različnih vrst dreves in rastlin iz celoga sveta.

Za konec izleta smo si na avtobusu privoščili še karaoke ter se srečni in veseli vrnili domov. **Sandra Grudenic**

Izlet v Postojno pravo doživetje (arhiv Sandre Grudenic)

Nasmeh

Po prvem nasmehu pomnim tvojo sliko,
naj takšnih nasmehov bo še veliko.
Pri vsakem srečanju mi nasmeh podari,
zelo je važno, naj se ne spremeni.

Kadar občutiš težave, ti se nasmej,
vse bo takrat lepše kot prej.
Po lepem nasmehu se prepozna,
koliko kdo koga rad ima.

Če kaj poželiš, samo povej.
Izpolnim ti željo, a ti se mi nasmej.
Nasmeh je duševno zdravilo,
tudi slabe trenutke bi spremenilo.

Tvoj prvi nasmeh, potem lep valček,
sta tisto, kar je potrkalo na srček.
Ljubezenska zgodba, veliko smeha,
življenjska lepota in vse to brez greha.

■ Marija Šenk, marec 2019

Maribor

Mesto moje tam daleč, *čuj* ti!
Ali se me spomniš, sedaj, ko več me ni?
Reka, veš, zdaj moj je dom, tu pišejo se novi spisi,
Iz tebe šla sem, Maribor, a ti iz mene nisi.
Bilo mi je zares lepo odraščanje v objemu tvojem,
Ostajajo prijatelji in zanje pesmi hvale pojem.
Rada te imam!

Tvoja Eva

■ Eva Ciglar

Boža

Bazoviška roža,
slavček pevskega zbora,
duša in srce
naše Bazovice.

Spomladi, ko ptičice pojo,
tudi grlice prihajajo.
Med rožami, ki cveto pri nas,
odmeval bo tvoj prelepi glas,
kot da nas boža.

V tem vrtu
vedno cvetela bo
najlepša roža,
Boža.

■ V spomin na Božo Grlica
Zdenka Kallan Verbanac, 6. maja 2019

IN MEMORIAM

Boža Grlica (Branik, 1939–Reka, 2019)

Na Reki je v enainosemdesetem letu starosti v petek, 12. aprila, umrla dolgoletna aktivna članica KPD Bazovica Boža Grlica, roj. Furlan. Izhaja iz družine, ki vse od ustanovitve leta 1947 že štiri generacije pomeni enega izmed osrednjih stebrov reške slovenske skupnosti.

V društvo se je vključila po preselitvi družine iz Trsta na Reko leta 1952, dolgo delovala v dramski in recitatorski skupini, povezovala prireditve in bila tudi tajnica. Najbolj pa je bila predana petju v pevskem zboru, s katerim je zadnjič nastopila na letošnji reviji *Primorska poje*, ki je potekala marca v Vrtovinu. V več mandatih je bila tudi članica slovenskih manjšinskih svetov na mestni in županijski ravni. Za svojo požrtvovalnost in trud na področju ljubiteljske kulture in glasbene dejavnosti je prejela več priznanj in zahval.

Boža Grlica je pokopana na reškem pokopališču Kozala. 18. aprila so jo na zadnjo pot pospremili tudi številni člani društva, pevke in pevci MePZ-ja pod vodstvom Zorana Badjuka pa so se s pesmijo poslovili od svoje priljubljene članice.

Besede v slovo je v imenu društva prebral koordinator kulturnih aktivnosti v KPD Bazovica Vitomir Vitaz:

Draga naša Boža, prehitro, preveč nepričakovano je prišel trenutek, ko se moramo od vas posloviti. Nikomur od nas niti na misel ni prišlo, da se tako kmalu bliža slovo, ko pa smo še pred mesecem dni skupaj gostovali v Mariboru, zatem pa ste z značilnim prodornim altom prepevali tudi v Vrtovinu in s svojim zborom nastopili na jubilejni reviji Primorska poje. Sedeli smo za isto mizo, se smejali in se veselili brez pomislekov, da to kmalu ne bo več mogoče.

Kar naenkrat nas je na turobno sobotno jutro pretresla vest, da vas ni več med nami. Neizprosna smrt vas je iztrgala iz objema vašega ljubega Pepija, sinov Milana in Bojana s soproga, vaših dragih vnukov Andreja, Martine, Mie in Tea ter številnih sorodnikov, prijateljev in znancev, ki so vas neizmerno cenili in imeli radi.

Rodili ste se leta 1939 v Braniku. Od tam so vas življenjske poti vodile najprej v Trst, nakar ste se v petdesetih letih preselili na Reko, kjer ste se nam še kot mladenka prav kmalu pridružili v Slovenskem domu. Skozi aktivno delovanje v društvu ste kmalu spoznali svojega moža Pepija, s katerim sta do pred kratkim skupaj prepevala v pevskem zboru in vselej neumorno prispevala k temu, da bi se tukajšnji rojaki počutili lepo. Poleg aktivnosti v zboru ste uspešno delovali tudi v dramski skupini, hkrati pa se niste ukvarjali zgolj s kulturnim delom, temveč ste se pogumno spopadali tudi z organizacijskim delom v društvu, zato se vas radi spominjamo tudi kot večletne tajnice. Čeprav ste to delo opravljali ob svoji redni zaposlitvi, ste tako na delovnem mestu kot tudi pri nas bili vedno pripravljeni pomagati z neznansko mero ljubezni, posebno vnemo in uporabnimi nasveti ter se spoprijeli z najrazličnejšimi deli. Če se je le pokazala potreba po prihodu v društvo, vam to ni bilo težko ob katerikoli uri, in to z nasmeškom na obrazu. Zmeraj ste za vsakogar imeli pripravljeno lepo besedo, bodisi za vaše vrstnike bodisi za mlajše člane, zato ste bili med vsemi posebno priljubljeni. Delovali ste na vseh področjih, ki zadevajo slovenstvo na Reki, bili članica svetov slovenske narodne manjšine, zaradi pravičnosti in korektnosti, ki sta vas označevali, izvoljeni tudi v nadzorni odbor društva, po izteku mandata pa se posvetili tistemu, kar vam je najbolj polnilo srce – petju v pevskem zboru, v katerem ste za sabo v prvi vrsti altovskega glasu pustili nenadomestljivo tišino. V spominu članov in pevcev boste za vedno ostali nepogrešljiva pevka, članica zborovskega odbora in predvsem prijateljica. Vaše ime bo z velikimi zlatimi črkami zapisano v zgodovino bogate zakladnice društva...

Odšli ste brez pozdrava in pogrešali vas bomo prav vsi, posebej vsi tukaj zbrani. Družini in najbližjim v imenu društva in svojem osebnem imenu izrekam globoko in iskreno sožalje.

Zbogom in hvala za vse! Počivajte v miru in naj vam bo lahka ta primorska gruda.

Na zadnjo pot je Božo Grlica med drugimi pospremila tudi njena prijateljica Vera Birsa iz Branika (Rihenberka), članica skupine Letnik 1939, skupine, ki se je redno srečevala dolga leta in ohranjala vezi, stkanе v mladosti. Vabilo za letošnje jubilejno srečanje te generacije je za naslov na Reki ostalo neodposlano, besede v slovo pa Vera Birsa ni zmogla izreči. Naj del ostane zapisan v Sopotjih:

Draga nam Božena – Boža!

V intenzivnih pripravah na naše srečanje 18. maja je odjeknilo žalostno sporočilo o tvojem slovesu. Zelo nam je hudo. Na dan našega srečanja si ne bomo več stisnili rok in se objeli v topel pozdrav. A naša misel bo priromala k tebi. Usode nam ni dano spremeniti.

Draga Boža, hvala za vse lepe trenutke, ki smo jih skupaj doživeli. Imamo te v najlepšem spominu. Počivaj v večnem miru! Vsem v družini in prijateljem, ki te bodo zelo pogrešali, izrekamo naše iskreno sožalje.

Prijatelji letnika 1939 iz rojstnega Branika

Omizje o arhivskem gradivu o Reki osemnajstega stoletja

Državni arhiv na Reki (DAR) hrani veliko gradiva, povezanega s kraji na Slovenskem, enako ima tudi Arhiv Republike Slovenije (ARS) precejšnjo dokumentacijo o krajih na Hrvaškem. Obe ustanovi tako že več let tudi redno in dobro sodelujeta. Nova priložnost za to je bila letošnja tristota obletnica razglasitve Reke za svobodno cesarsko pristanišče (18. marca 1719). V tem okviru se je zvrstilo več dogodkov in prireditvev, med drugim omizje o *Raziskovalnem potencialu arhivskega gradiva o Reki 18. stoletja*, na katerem je sodelovala tudi Danijela Čargo iz ARS.

V počastitev obletnice je DAR postavil na ogled potujočo razstavo *Ysterreich: Istra v srednjeevropskem kontekstu* kot del istoimenskega projekta, v katerega je vključen tudi ARS. Odprta je bila tudi razstava z naslovom *Arhivski portret Mesta Reka leta 1719*, kjer je bila dokumentirana reška preteklost o življenju in razvoju mesta, zabeležena pred tremi stoletji, v ospredju pa je bil najpomembnejši dokument, ki je prispel iz Gradca, patent Karla VI. o razglasitvi Reke za cesarsko svobodno pristanišče, kar je bila predpostavka za razvoj reške luke. Avtor obeh razstav je Markus Leideck iz arhiva v Gradcu. ■ Marjana Mikrović

18. april

Vlada RH imenovala člane Sveta za narodne manjšine

Vlada RH je imenovala nove (stare) člane Sveta za narodne manjšine RH. Na predlog manjšinskih svetov sta nova člana postala Vladimir Ham iz nemške narodne manjšine in Zorica Velinovska iz makedonske narodne manjšine, štirje člani pa so imenovani znova: Marija Semenjuk Simeunović iz ukrajinske, Zvonko Kostelnik iz rusinske in Branka Baksa iz slovaške narodne manjšine ter Darko Šonc, ki slovensko skupnost zastopa v tem telesu že v petem mandatu.

Med predlaganimi člani iz vrst uglednih kulturnih, znanstvenih, strokovnih in verskih krogov je vlada imenovala dva nova člana, in sicer Mirjano Galo iz srbske in Ishaka Hodžića iz bošnjaške narodne manjšine ter znova tri dosedanje člane: dr. Nives Rittig-Beljak iz avstrijske, Danila Ivezić iz črnogorske in Aleksandra Tolnauerja iz judovske narodne manjšine, ki je v svojem petem mandatu tudi predsednik tega telesa.

Svet za narodne manjšine je ključno telo manjšinske politike na Hrvaškem in med drugim razporeja letna sredstva za kultur-

Darko Šonc (foto: Marjana Mikrović)

no delovanje manjšinskih društev, njegovi člani pa so po svojem položaju tudi vsi manjšinski poslanci. Vir: <https://narodne-novine.nn.hr>. ■ Marjana Mikrović

1. maj

Prvomajski pohod po deželi Petra Klepca

V okviru etnološke zbirke družine Čop *Palčava šiša* v vasi Plešče so že več let organizirani vodeni pohodi. Obiskovalci spoznavajo kulturno dediščino prebivalcev doline zgornje Kolpe in Čabranke ter odkrivajo njene manj znane koticke. Obhodili smo že antične in srednjeveške poti, spremljali razvoj naselij in stavbno dediščino, več let pa z zgodbami v domačem narečju, vpisanim v seznam kulturne dediščine obeh držav, spoznavamo tudi nesnovno dediščino. Skupno narečje Hrvatov in Slovencev z obeh strani državne meje je rezultat vedno dobrih čezmejnih povezav, a tudi dediščina naših prednikov, starih Slovanov, ki so nam tu zapustili množico zgodb, ki pričajo o njihovi mitologiji in razumevanju naravnega okolja.

Zato zadnja leta pohode navezujemo na zgodbe, ki že več kot tisoč let ostajajo povezane z naravnimi prostori: pripovedke o škrtih, vilah, coprnica in mračniku, Petru Klepcu, katerega osnova je prav tako mitološkega porekla, morda povezana celo z ilirskimi plemeni. Zgodbe pripovedujemo na mestih, kjer so se dogajale. S tem spoznavamo mitološki prostor doline, ki je bil za ravnotežje skupnosti z okoljem še kako pomemben. Če bi se začeli ta prostor in zgodbe mešati, bi to

privedlo do kaosa in slabih časov, zato se je mesto dogajanja zgodb skrbno ohranjalo. Letos nas je pot vodila po naseljenem prostoru staroslovanske skupnosti, župe, nad Osilnico, in sicer prek zgodnjerednjeveških teras do prostora odcepljene podskupnosti nad vasjo Plešče in naprej do najstarejšega svetišča nad dolino, cerkvice sv. Miklavža. Ta je varovala prehod duš pokojnikov na oni svet. Naselje Čačič, kjer stoji, je ime dobilo po staroslovanskem imenu Nečaj, okrašanem na Ča. Tu so naši predniki pripovedovali zgodbe o ustroju sveta, bogovih, ki so imeli natančno določena sveta mesta na okoliških vrhovih – na Kraljevem vrhu bog Perun, na Sveti Gori boginja Mokoš, na Okamnelem možu pod Firšovim repom bog podzemlja Veles. Pogostili so nas v Bezgovici, kjer smo si ogledali etnografsko zbirko Zajskih, in v Padovem, ki je verjetno nastalo pred štirimi

stoletji kot središče sekte Novih Štifterjev. Ob povratku smo prehodili staro pogrebno pot iz doline, kjer se je na *Počivauniku* duša ločila od trupla in odšla v podzemni vrtinec na drugi strani Kolpe.

Pridružite se nam naslednje leto tudi vi!

■ Povzeto po zapisu Marka Smoleta

S pohoda (foto: Marko Smole)

17. maj, Glasbena šola (GŠ) Ivana Matetića Ronjgova (IMR), Reka

Skupni koncert z GŠ Ilirska Bistrica

Vezi med GŠ IMR in GŠ Ilirska Bistrica so tkana desetletja, pomembno vlogo pri tem pa imajo tudi številni reški rojaki, ki so poučevali v tem bližnjem slovenskem mestu. Med njimi je tudi profesor klarineta Željko Pichler, sicer že štirideset let član opernega orkestra Hrvaškega narodnega gledališča Ivana pl. Zajca na Reki in pol manj pedagog v ilirskobistriški GŠ. Na njegovo pobudo sta šoli lani okrepili stike, ki naj bi postali redni, in v tem okviru letos znova pripravili skupni koncert, tokrat na Reki. Ob tej priložnosti je bila posebne pozdravne do-

brodošlice deležna nekdanja profesorica na obeh šolah, reška rojakinja Helena Protić - Kindler, ravnateljica obeh šol, Daniel Trinajstić in Martin Lenarčič, pa sta izrazila zadovoljstvo nad sodelovanjem in poudarila tradicionalne, večstranske vezi med Ilirsko Bistrico in Reko. Med šolama jih danes poleg pobudnika srečanja ohranja tudi profesorica klavirja Vjekoslava Miculinić, nekdanja učenka reške šole z diplomom ljubljanske akademije za glasbo, ustanove, dolga leta posebej zanimive za številne reške maturante.

Na koncertnem večeru so mladi izvajalci tudi letos navdušili polno dvorano obiskovalcev, mnogih tudi iz Ilirske Bistrice, ter za uspešen nastop prejeli več čestitk in pohval.

■ Marjana Mirković

Ana in Vjekoslava Miculinić

Željko Pichler, Helena Protić-Kindler z vnukinjo, Vjekoslava Miculinić in dr. Alen Protić
(foto: Marjana Mirković)

Vračajo se nam. Kot karma.

V šoli smo se učili, kako so se ljudje med svetovnima vojnama zaradi vsesplošne mizerije izseljevali čez oceane. Množično so se izseljevali tudi po drugi vojni, iz mizerije so bežali tudi še v šestdesetih in sedemdesetih letih dvajsetega stoletja. Toronto, Cleveland, Melbourne, Sydney, Čile, Argentina, Francija itd. so ikone slovenskega (in hrvaškega?) izseljenstva. Stari so mi pripovedovali, kako so naše strice in tete, ki so uspešno prebežali čez visoko jugoslovansko mejo, zbirali v nekakšnih taboriščih, tam pa so jim dali na izbiro ocean, ki ga lahko prečkajo z ladjo na poti v novi svet.

Dragica Jaksetič

Ampak to se mene osebnostno nekako ni tikalo. To je bilo nekoč, to je bil šolski predmet "zgodovina". Sem pa vedela, da imata oba starša brata v Franciji, izmed katerih se eden ni nikdar vrnil domov niti na obisk, drugi pa si ni upal, ker se je bal, da bi ga ob prečkanju državne meje v Jugoslaviji takoj strpali v vojsko, na služenje domovini v uniformi sivo-olivne barve. Vedela sem tudi, da je imela

mamina prijateljica v Avstraliji kar štiri brate, njen mož pa sestro.

Ko sem se po študiju v Ljubljani spet zadržala doma, pa sem nekoč uvidela: brat je ostal v Ljubljani, tudi prijateljčina sestra je ostala v Ljubljani... V vsaki družini je bil kdo, ki je sidro vrgel v Ljubljani, kdo tudi v Kopru, redki v Mariboru. Izseljenstvo torej ni le predmet daljne zgodovine. Je tukaj in zdaj. Danes je še slabše – otroci mojih prijateljev so ostali v Ljubljani ali pa so, nekateri že leta, po Evropi. Od Londona do Madrida. Obiskala sem hrvaško Moslavino, Slavonijo itd. Povsod zevajoča praznina.

Vsakdo izmed nas ima v družini koga, ki je bil ali je begunec. Zaradi revščine, zaradi vojne ali zaradi političnega preganjanja. Še pred manj kot šestdesetimi leti so obstajali prekupčevalci beguncev, naših tet in stricov. Peljali so jih v središče katere izmed evropskih prestolnic in jih tam ponudili na ogled in v izbor. Na ta čudni sejmski dan so na trg prišli kmetje in si izbrali delavce za svoja velika evropska posestva, polna krav in ogromnih njiv. Kamorkoli so prišli ti naši begunci, so bili hlapci, delovna sila, reveži, ki so si z garanjem ustvarili znosno življenje šele ob vrnitvi domov.

Spomin je kratkega daha. Človeško življenje je prekratko, da bi tisto, kar je nekdaj tako

bolelo, še bolelo. Gospa, ki je bila zaradi revščine prisiljena z malimi otroki pridružiti se možu na delu v tujini, je sedela z menoj za mizo v kuhinji, v katero se po starem vstopi naravnost z dvorišča. Vrata so bila na stežaj odprta. "Ja, ja, zvečer jih seveda zaprem, saj se bojim... ta črni." Ali ta belih, sem pomislila – slabih je tako pri ta belih kot pri ta črnih. Čudila sem se, kako hitro je gospa pozabila, da je bil njen brat, tako kot v daljni Ameriki črni suženj, sredi evropskega trga izbran za delo na kmetiji.

Saj veste, današnji ta črni so iz Srednjega vzhoda in iz Severne Afrike. In koliko jih je! In kako nam s cunjami svinjajo gozdove, vdirajo v vikende in hiše, ropajo naše premoženje, ogrožajo otroke, ženske, mendrajo njive, kalijo naš mir, spreminjajo naša življenja. Grozno, grozno! Potem pa pridejo varuhi, ki nas čuvajo pred to grozo, jim zvijajo roke, jih vklepajo in polegajo z nosom v blato kot največje kriminalce, jih trpajo v marice in vozijo kdo ve kam.

Neko popoldne sem šla teč iz mesta po cesti navzgor v gozd. Nenadoma sem zagledala šest, sedem fantov, takšnih črnih in drugačnih potez. Lepih, v letih, v kakršnih so moji sinovi, v vetrovkah, le s plastičnimi vrečkami v rokah. Zbolela me je ta brezupna beda in nesreča lepega in mladega videza. Ko sem se vračala, so jih že tiščali v steno marice, nekaj jih je bilo že strpanih v vozilo. Mimoidoči smo molče gledali v tla.

Le kdo bi šel od doma tedne in mesece bežat čez temne gozdove, ledene reke, čez meje in pregrade do abstraktne evropske svobode, če bi mu bilo doma lepo? Samo zaradi islamske teorije zarote tvegati, da se utopijo, da jih zaprejo, da jih ustrelijo, da umrejo zaradi nalezljive bolezni v Bihaću?

Poslušala sem pogovor sonarodnjakov pri kavi. Naj to že enkrat ustavijo! Naj nekaj naredijo! Vprašala sem, ali imajo recept. Da, mejo naj zaprejo, zid naj zgradijo, naj jih postrelijo! Ne vem, kako sem zmogla, a čisto mirno sem njo, ki je rekla, naj jih streljajo, vprašala: "Jih bo šel streljat moj ali tvoj sin? Verjetno tvoj, moj zagotovo ne."

Obrnila se je stran in umolknila. Mislila sem si, da bi ji kupila karto za Vancouver, naj si gre pogledat, kakšna manjšina so belci v tisti mešanici urejene kanadske družbe. Naj gre samo do belo-črnega Bruslja, da ji kak domačin kar sam, tako kot meni, pove: "Mi, majhna Belgija, smo kolonizirali ogromen Kongo in zdaj imamo Kongu tu."

Mi smo del razvitega, demokratičnega zahodnega sveta, ki je ropal v črni Afriki, da je po Evropi lahko barval fasade v zlato, in to še vedno počne. Mi smo del tega sveta, ki je dovolil, da je par norcev leta 2003 z napadom na Irak zakrivilo današnji eksodus tistih ta črnih, ki nas motijo v našem brezskrbnem življenju. In zdaj se nam vse to vrača. Kot karma.

In ne bo bolje. Ko je Tomo Križnar izvedel, da je prejemnik visoke evropske nagrade za svoje humanitarno delo med tistimi ta črnimi v Sudanu, je povedal, da še ne ve, ali bo na podelitev v Bruselj šel, da pa zagotovo ve, da bolje ne bo. "Tam doli je 50 milijonov ljudi, ki nimajo ničesar, niti vode, ki se bodo v nekem trenutku dvignili in se odpravili tja, kjer mislijo, da jim bo bolje. Izgubiti itak nimajo ničesar." Tako kot ti fantje, ki nam s cunjami svinjajo gozdove, mendrajo zaraščajoče se njive in vdirajo v hišice za prosti čas.

Vem za vsaj eno izjemo: vdrla so v vikend, pobrali vso hrano, si zakurili, prespali, počistili za seboj in pustili opravičilo. Ampak tega na Facebooku ni nihče objavil. Žal.

■ Dragica Jaksetič, dragicajaksetic@gmail.com

Sandra Grudenić: Otroci ti vse vrnejo z objemom, pesmico ali pisemcem!

Sandra Grudenić je začela februarja leta 2017 poučevati slovenščino na OŠ Kozala na Reki ter s svojo odprtostjo, širokim nasmehom in dobro voljo med otroki kmalu postala zelo priljubljena. Zato ne preseneča, da se je skupina učencev, zainteresiranih za izbirni predmet slovenskega jezika in kulture po modelu C na tej šoli, kmalu občutno povečala – še istega leta šolskega leta z začetnih sedmih prijav na trinajst, v tem, tretjem letu pa pouk v dveh skupinah obiskuje več kot trideset učencev. "Letošnja novost so prvošolčki. Pouk slovenščine obiskuje štirinajst teh učencev, polovica vseh, vpisanih na to šolo! V mešani skupini od tretjega do šestega razreda je sedemnajst učencev. Sestava je zelo raznolika, med njimi so seveda potomci slovenskih družin, več je hrvaško govorečih, so pa tudi otroci, ki obiskujejo islamski verouk. Motivi za prijavo so različni – učenci pridejo na nagovor staršev, sošolca ali prijatelja. Ker je veliko zanimanja za študij na slovenskih univerzah, menim, da je tudi to eden izmed razlogov."

Za učiteljico se je prijavila po objavi razpisa, bila izbrana in delo z veseljem opravlja. Čeprav je zaposlena tudi na drugih področjih, od prevajanja do turizma, rada prevzame tudi vodenje skupin rojakov iz Hrvaške med obiski Slovenije. "Delo učiteljice je zame nekako pričakovano, izhajam namreč iz pedagoške družine po mamini strani. Ona je bila učiteljica na OŠ Podgora Kuteževu v občini Ilirska Bistrica, tudi obe sestri, stric in bratranci so v pedagoški stroki. Že v osnovni in srednji šoli sem pogosto izvajala inštrukcije, veselila me je tudi praksa v srednji pedagoški šoli, čeprav takrat nekako nisem pričakovala, da bom tudi sama v pedagoških vodah. Vendar pa je prevladal vpliv okolja, v katerem sem odrasla, in seveda mi ni žal, nasprotno. Sem oseba, ki rada govori, se smeji, ne mara tišine, vsaj ne pogo-

sto, rada sem obkrožena z ljudmi. Sem en tak dobrovoljček, bi rekla. Kadar mi je težko, se to ne vidi. Sproščena sem tudi na odru in nimam težav, če je kjerkoli treba kaj povedati. Vedno skušam biti dobre volje, pozitivno usmerjena, tako pač lažje gre v življenju. Otroci to večinoma hitro prepoznajo, zlasti mlajši, kar pridejo in te objamejo, pa kakšno pisemce ali tudi pesmico dobim. Tako ali drugače vse vrnejo, ne glede na občasne ključbovalnosti, ob katerih včasih kar zamižim."

In kako je bilo z učnim programom in učbeniki? Pouk slovenščine na OŠ Kozala je bil zanjo in šolo novost, vendar težav ni bilo, nasprotno: "Pouk ves čas v celoti podpira ravnateljica šole Blaženka Bajić, učbenike in pripomočke, knjige in slikanice je zagotovil Zavod RS za šolstvo, finančno podporo pa slovenski manjšinski svet Mesta Reka. Pouk poteka v posebni učilnici s plakati v slovenščini. Začel se je z mešano skupino in učbenikom *Poigraymo se slovensko*, za mlajše imamo učbenik Križ kraž, veliko pa se tudi igramo, pojemo, barvamo. Otroci zelo radi prihajajo. Kar zadeva sam učni program, nam je zelo pomagala učiteljica slovenščine na OŠ Pečine Andrea Šlosar in sem ji izjemno hvaležna za to začetno podporo. Do danes sva ostali v rednih in dobrih stikih, skupaj sva tudi na strokovnih seminarjih, kot denimo letos v Šempetru. Povezali pa sva tudi učence obeh šol in organizirava skupne izlete v Slovenijo, kadar je to mogoče." Letos urnikov nista mogli uskladiti, zato so učenci OŠ Kozala sami obiskali

Foto: Sandra Grudenić (foto: Marjana Mirković)

Postojnsko jamo, v Ilirski Bistrici pa se še sprehodili in poigrali v Kandlerjevem parku.

Za uspeh pri pouku je prav tako pomemben posluš za dvojezičnost in tega Sandri Grudenić ne manjka, saj prihaja iz večkulturne družine. Mati se je po šolanju na pedagoški akademiji zaposlila v Ilirski Bistrici, kjer družina živi še danes. Sandrinega očeta, doma iz vasi Male Mune, je spoznala na plesu v Jelšanah. Sandrino življenje poteka danes razpeto med obema krajema, a večino časa preživlja na Munah, naselju, včasih v vsem povezanem s slovensko stranjo, zlasti po tragediji v drugi svetovni vojni, ko je vas, podobno kot Lipo in Žejane, požgala okupatorska vojska in se je veliko ljudi zateklo v bližnje Račice, Podgrad, Starod in drugam. Po vzpostavitvi meje so do danes ostale trdne družinske vezi in ohranilo se je domače narječje, vezano na slovenski, hrvaški in italijanski jezik.

Sandra Grudenić ohranja različne vezi na Bistriškem, prav tako je povezana z vsemi organizacijami slovenske skupnosti na Reki in širše, tudi z Zvezo slovenskih društev: "Poleg že omenjenega sodelovanja s slovenskim manjšinskim svetom na Reki sodelujem tudi s svetom v Matuljih in KPD Bazovica na Reki, kjer bo poleti že tretje leto zapored potekal uspešen projekt za najmlajše, stare od pet do dvanajst let, *Poletje v Bazovici*. V sodelovanju z mladinsko skupino KPD Bazovica ga organizira društvo EU korak, pomagajo pa tudi prostovoljci. Sama skrbim za program, ki ga tudi vodim, vanj pa vključim veliko iger, risanja in športa, tako da je učenje slovenščine čim bolj zabavno. Lani smo imeli dve skupini in smo podaljšali program na dva tedna, za letos pa smo prejeli že več kot dvajset prijav, tako da bo spet veselo!"

Marjana Mirković

Foto: Anita Hromin

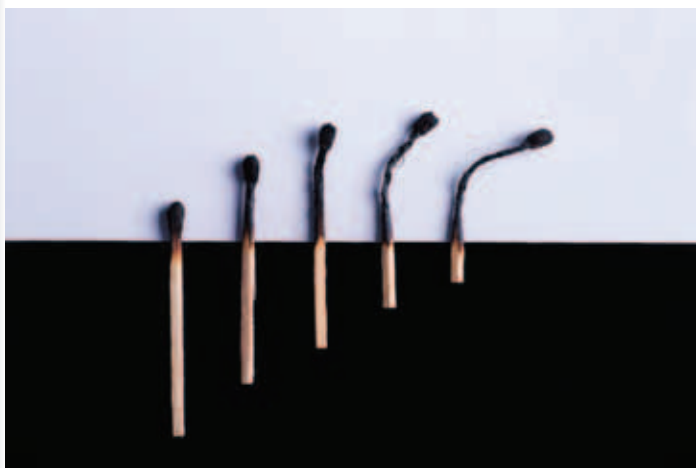

Foto: Andrej Hromin

Foto: Istog Žorž

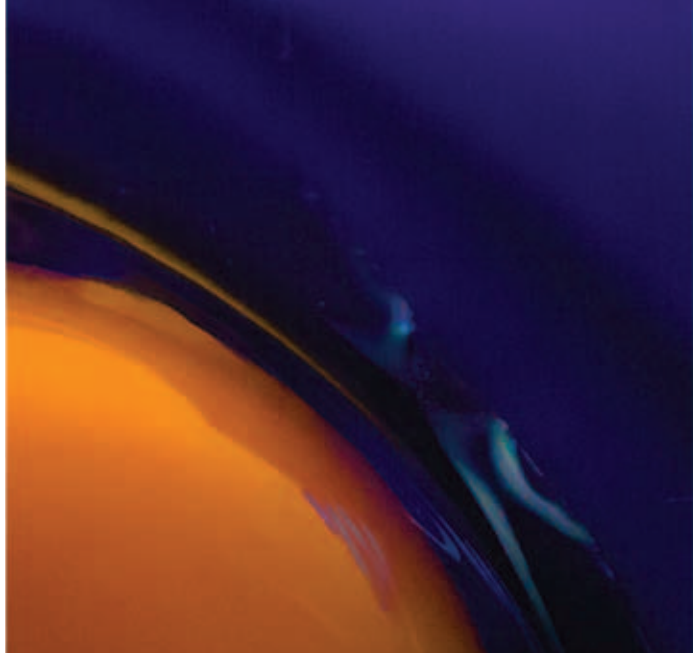

Foto: Dubravka Dijanić

Foto: Robert Trmošljanin

Foto: Darko Mohar

Foto: Marina Bubnić